

Laura Saari

Hevosvoimilla kouluun

Tallitoiminta nuoren koulunkäynnin tukena

Opinnäytetyö

Kevät 2012

Sosiaali- ja terveysalan yksikkö

Sosiaalialan koulutusohjelma

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Koulutusyksikkö:	Sosiaali- ja terveysalan yksikkö	
Koulutusohjelma:	Sosiaalialan koulutusohjelma	
Tekijä:	Laura Saari	
Työn nimi:	Hevosvoimilla kouluun: Tallitoiminta nuoren koulunkäynnin tukena	
Ohjaaja:	Anu Aalto	
Vuosi: 2012	Sivumäärä: 47	Liitteiden lukumäärä: 1

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on tutkia tallitoiminnan mahdollisuuksia nuoren koulunkäynnin tukemisessa. Tutkimus keskittyy erityisesti opiskelumotivaatioon, koulun sujuvuuteen, vapaa-ajan mielekkyyteen sekä vuorovaikutukseen ja käyttäytymiseen liittyviin tallitoiminnan vaikutuksiin ja mahdollisuuksiin.

Teoreettisena viitekehyksenä tutkimuksessa on sosiaalipedagoginen sekä, eläin- ja ympäristöavusteinen työskentely ja nuoren koulunkäynti sekä siinä ilmenevät haasteet. Eläinavusteisen työskentelyn muodoista tutkimuksen kannalta merkittävimmiksi osoittautuivat green care –toiminta sekä sosiaalipedagoginen hevostoittoiminta. Varsinainen tutkimusosio on toteutettu Perhekoti Toiskan maatilaympäristössä sijaitsevalla Toiskan tallilla havainnointitutkimuksena, jonka tukena on käytetty tallitoimintaan osallistuvilla nuorilla suunnattuja haastatteluja. Havainnointi on suoritettu kahden päivän mittaisen, nuoriin sekä tallin toimintaan keskittyvän ”tutustumisjakson” sekä yhden virallisen havainnointipäivän puitteissa. Haastattelut on suunnattu havaintojen pohjalta kahdelle tallitoiminnassa mukana olevalle nuorelle, liittyen heidän kokemuksiinsa tallitoiminnan vaikutuksista koulunkäyntiin ja arjen hyvinvointiin. Aineistonkeruumenetelmiä tutkimuksessa ovat havainnointipäiväkirja, lomakehaastattelut sekä havainnoinnin ja haastatteluiden ulkopuolella tapahtuneet keskustelut niin nuorten kuin perhekodin ja tallin työntekijöidenkin kanssa.

Tutkimuksen tulokset osoittavat, että tallitoiminnalla voidaan nähdä olevan mahdollisuuksia nuoren koulunkäynnin tukemisessa. Tutkimuksessa tehdyistä havainnoista sekä haastateltujen nuorten kokemuksista nousi vahvasti esille, että talliympäristössä tavoitteellisesti toteutettu toiminta auttaa nuorta oppimaan ja sisäistämään koulunkäynnin sekä elämänhallinnan kannalta tärkeitä taitoja ja valmiuksia, kuten vuorovaikutus- ja ongelmanratkaisutaitoja, vastuullisuutta ja jopa matemaattisia taitoja. Tallitoiminnalla voidaan tutkimuksen tulosten pohjalta katsoa olevan positiivisia vaikutuksia myös nuoren opiskelumotivaatioon, käyttäytymiseen, itsetuntoon sekä hyvinvointiin ja mielialaan.

Avainsanat: koulunkäynti, tallitoiminta, nuoruus, sosiaalipedagogiikka, Green Care, eläinavusteinen työskentely, ympäristöavusteinen työskentely

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Faculty:	School of Health Care and Social Work
Degree programme:	Degree Programme in Social Work
Author:	Laura Saari
Title of thesis:	With Horsepower to School: Horse Stable Activity Supporting Young School Attendance
Supervisor:	Anu Aalto
Year: 2012	Number of pages: 47 Number of appendices: 1

In my thesis I studied stable activity as a form of support in an adolescent school. The study consists of its effects in particular on school motivation, school attendance flow, leisure, interaction and behavior.

The theoretical framework of this study is the educational and social, animal-assisted work, young people at school and the challenges they face. In my research the most significant form of animal assisted work turned out to be socio-pedagogical stable activity and Green Care-thinking. The actual research was carried out in the agricultural environment of the Toiska Family Home using observation and interview. I conducted the observation in 2 phases. First there was a 2-day familiarization period, where I got familiar with the youth there and the stable activity. The other phase was one formal observation day in the family home. The interviews in my observations are based on young people's involvement in stable activities. I inquired on their experiences and the effects of stable activities on school and their lives in general. The study methods that I used were observation diary, form interview and observations and conversations outside interviews with the young people and stable workers.

The results of my study show that stable activity can be seen as a method to support youth school attendance. The observations I made and the interviews clearly indicate that young people's goal-based activities in a horse stable environment help them learn vital skills for life and school, i.e. social- and interaction skills, responsibility and mathematical skills. The results also show that stable activity can have positive effects on young people's school motivation, behavior, self-esteem, health and mood.

Keywords: school attendace, stable activity, youth, socio-pedagogy, Green Care, animal assisted activities, nature assisted work

SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä.....	1
Thesis abstract.....	2
SISÄLTÖ	3
1 JOHDANTO	5
2 PERHEKOTI TOISKA.....	7
2.1 Maatilaympäristön hyödyntäminen Toiskan tallilla	7
3 SOSIAALIPEDAGOGIIKKA TYÖSKENTELYN TAUSTALLA	9
3.1 Sosiaalipedagogiikka teoriassa.....	9
4 ELÄIN- JA YMPÄRISTÖAVUSTEINEN TOIMINTA	11
4.1 Green Care	12
4.2 Sosiaalipedagoginen hevostoiminta.....	12
4.3 Ekopsykologia.....	13
4.4 Eläinavusteinen kuntoutus	14
4.5. Ratsastusterapia	15
5 NUORI KOULUMAAILMASSA	16
5.1 Nuoren koulumaailmassa kohtaamat haasteet	16
5.2 Syrjäytyminen koulumaailmassa.....	17
6 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN.....	20
6.1 Tutkimuskysymys ja tutkimuksen tavoitteet	20
6.2 Laadullinen tutkimus	21
6.3 Tutkimuksen kulku	23
6.4 Tutkimuksen luotettavuus ja eettiset kysymykset.....	24
7 TUTKIMUKSEN TULOKSET	26
7.1 Tallitoiminta arjessa	28
7.2 Koulunkäynti ja tulevaisuudensuunnitelmat	30
7.4 Vapaa-aika ja päihteet	32
8 JOHTOPÄÄTÖKSET	34
9 POHDINTA.....	39
LÄHTEET	41

LIITTEET	44
LIITE 1: Haastattelurunko	45

1 JOHDANTO

Tämä opinnäytetyö syntyi pitkäaikaisesta haaveistani yhdistää opiskeluissani kaksi minulle tärkeää asiaa, joita ovat eläimet sekä ihmisten hyvinvoinnin tukeminen ja edistäminen. Minulla itselläni on kokemuksia talliympäristöstä ja sen mahdollisuuksista ihmisen hyvinvoinnin kannalta lapsuusvuosiltani saakka ratsastusharrastukseni myötä. Tämän vuoksi minulla on myös halu tutkia, millaisia tuloksia intensiivisesti talliympäristössä toteutetulla nuoren elämän pulmakohtiin ja erityisesti koulunkäynnin ongelmiin pureutuvalla työllä saadaan aikaan ja millaisia vaihtoehtoisia työskentelymuotoja talliympäristö sosiaalialalle tarjoaa.

Aiheen muovautuessa yhteistyökumppaniksi tutkimukselleni valikoitui Perhekoti Toiska. Perhekodin maatilaympäristössä sijaitsevalla Toiskan tallilla, yhdyshenkilönä toimi Teea Ekola. Toiskan tallin kanssa tutkimuksen yhteydessä tehtävän yhteistyön myötä tutkimukseen valikoitui nuoria, joiden kanssa talliympäristössä tehtävä työ keskittyy joiltain osin koulunkäynnissä ilmenneisiin haasteisiin. Toteutin tutkimukseni Toiskan tallilla käyttämällä pääasiallisena tutkimusmenetelmänä havainnointia. Havainnoinnin tueksi tein myös muutaman nuorelle suunnatun haastattelun.

Nuorten koulunkäynnin ongelmat ja paha olo lisääntyvät jatkuvasti, mikä ilmenee valitettavan selvästi esimerkiksi mediassa toinen toistaan huolestuttavimmilla tosielämän tarinoilla ja tilastoilla. Tutkimukseni tavoitteena onkin selvittää, millaista tukea sosiaalialan ammattilaisen toteuttama tallitoiminta voi tarjota nuoren koulunkäyntiin liittyviin haasteisiin. Erityisesti pyrin tutkimuksessani tuomaan esille, mitä nuoren koulunkäynnissä tarvitsemia taitoja ja koulunkäynnin sujuvuuden kannalta tärkeitä asioita, kuten vuorovaikutustaidot ja opiskelumotivaatio, voidaan talliympäristössä harjoitella, parantaa ja käsitellä.

Tutkimukseni teoriaosuudessa kerron hieman tarkemmin tutkimukseni yhteistyökumppanista, Perhekoti Toiskasta, jotta lukijalle välittyy kuva siitä, millaisissa olosuhteissa sekä ympäristössä tutkimukseni on toteutettu. Avaan myös sosiaalipedagogiikan käsitteen, sillä se kiteyttää hyvin sosiaalialan ammattilaisen talliympäristössä tekemän työn tarkoituksen; Sosiaalipedagogiikan tunnuspiirteet, yhteisöllisyys, elämyksellisyys ja toiminnallisuus ovat löydettävissä myös eläinavusteisesta

toiminnasta. Koulumaailman haasteiden kanssa kamppailevat nuoret ovat myös ryhmä, jonka tueksi sosiaalipedagoginen työ soveltuu. Pyrin tutkimukseni teoriaosuudessa tuomaan lisäksi yleisesti esille, millaisia eläin- ja ympäristöavusteisia menetelmiä sosiaalialan työssä on Suomessa käytetty. En tarkoituksella valinnut tutkimukseni teoriapohjaksi mitään tiettyä eläinavusteisen työskentelyn menetelmää, sillä maatilaympäristössä toteutettavasta tallitoiminnasta on löydettävistä elementtejä lukuisista eri menetelmistä. Tässä tutkimuksessa kuitenkin eläin- ja ympäristöavusteisen toiminnan muodoista korostuvat sosiaalipedagoginen hevos-toiminta ja green care -toiminta.

2 PERHEKOTI TOISKA

Kuten jo johdannossa ilmeni, on tutkimukseni toteutettu yhteistyössä Perhekoti Toiskan sekä perhekodin maatilaympäristössä sijaitsevan Toiskan tallin kanssa. Perhekoti Toiska on ammatillinen perhekoti, jossa on tilaa kuudelle haastavassa elämäntilanteessa olevalle yli 14-vuotiaalle tytölle. Ammatilliset perhekodit ovat yksi lasten sijaishuollon palveluyritysmuoto, joita on Suomessa noin 100. Ne sijoituvat sijaishuollon kentällä laitoshoidon ja perhehoidon välimaastoon. Perhekodit tarjoavat kunnille ostopalveluna lastensuojelulain perusteella sijoitusta tarvitseville lapsille suunnattuja sijaishoitopaikkoja. (Ammatillisten perhekotien liitto ry [Viitattu 19.4.2012].)

Nuoret sijoitetaan siis Toiskaan lastensuojelun keinoin. Toimintaa perhekoti Toiskassa ohjaavat läsnäolo, arvostus, kunnioitus ja rajat. Tärkeitä arvoja ovat myös ekologisuus, kulttuurisuus, esteettisyys, päihteettömyys ja väkivallattomuus. Toiminta-ajatuksen ydin on turvallinen arki rutiineineen, joita ovat koulu, vapaa-aika sekä arkiset askareet perhekodissa ja maatilaympäristössä. Perhekodin arjessa, opetellaan vuorovaikutustaitoja ja tunteiden tunnistamista sekä käsittelyä elämässä pärjäämistä varten. Toiminnan tavoitteena on vastuu omaan elämään liittyvistä asioista ja erilaisten ratkaisuvaihtoehtojen löytäminen yhdessä perhekodin aikuisten kanssa. Oma tekeminen ja toiminta pitävät kiinni arjessa ja haastavat nuoren omien mahdollisuuksien laajentamiseen. (Perhekoti Toiska 6.10.2011.)

2.1 Maatilaympäristön hyödyntäminen Toiskan tallilla

Perhekodin ympäristö ja sen yhteydessä sijaitseva Toiskan talli lemmikkieläimien, kaikkine tiloineen ja puutarhoineen kuuluu osaltaan perhekodin vuorovaikutukselliseen ympäristöön. Aktiivisesti toimivalla maatilalla nuoret tapaavat myös paljon ulkopuolisia ihmisiä. Toiskan tallimiljöön on rakentunut vankan lastensuojelu- ja hevostaitokokemuksen ympärille Green Care –tyyppisesti. Muutaman hevosten täyshoitopaikan lisäksi talli tarjoaa yhteisöllisiä ja toiminnallisia lastensuojelupalveluita, joiden tavoitteena on tukea lastensuojelun asiakkaan sosiaalista ja psyykkis-

tä kuntoutumista tallin ympäristöä ja yhteisöä hyödyntäen. (Perhekoti Toiska 6.10.2010.)

Toiminta Toiskan tallilla perustuu ihmisten ja eläinten arvostavaan kohteeseen, turvalliseen ja esteettiseen ympäristöön, päihteettömyyteen, väkivallattomuuteen ja ekologisuuteen. Tavoitteellinen ja yksilöllisesti suunniteltu tallitoiminta toteutetaan moniammatillisen työtiimin ohjauksella. (Perhekoti Toiska 6.10.2010.)

Pegasos hanke. Perhekoti Toiska ja Toiskan talli ovat olleet Perhekoti Koskelan ja Hepomäen tallin kanssa mukana lastensuojelun kehittämissyhdistyksen, Etappi-Ryhmä Ry:n toteuttamassa Pegasos -kehittämishankkeessa. Hankkeen tavoitteena on ollut kehittää lastensuojelun avopalveluita sosiaalipedagogisen hevostoinnin menetelmällä rakentamalla erilaisia palvelukokonaisuuksia. Kehittämistyötä pyritään tekemään erityisesti alueen lastensuojelulaitosten tarpeiden mukaan. Hankkeessa on pyritty kehittämään fyysisiä toimintaympäristöjä luomalla niistä toimivampia, viihtyisämpiä ja turvallisempia asiakkaiden hyvinvoinnin lisäämiseksi. Myös toimijoiden ammattitaitoa on lisätty järjestämällä lastensuojelun menetelmäkoulutuksia sekä hevosalan koulutuksia. (Toiskan talli [Viitattu 20.1.2012].)

3 SOSIAALIPEDAGOGIIKKA TYÖSKENTELYN TAUSTALLA

Avaan tutkimuksessani sosiaalipedagogiikan käsitteen, sillä se on mielestäni olennainen taustalla oleva teoria ammatillisessa tallitoiminnassa. Kuten myös tallitoiminta, pyrkii Mönkkösen ym. (1999, 3) mukaan myös sosiaalipedagogiikka yhteiskunnalliseen kasvatukseen, itsenäisyyden tukemiseen ja arjessa selviytymisen vahvistamiseen. Myös tutkimukseni yhteistyökumppanitallilla, Toiskan tallilla nuorten kanssa tehtävä työ tähtää edellä mainittuihin tavoitteisiin, joten sen voidaan katsoa olevan sosiaalipedagogista. Sosiaalipedagogiikan tunnuspiirteet avaan tarkemmin tässä luvussa.

3.1 Sosiaalipedagogiikka teoriassa

Sosiaalipedagogiikan voidaan katsoa syntyneen teollistumisen, kaupungistumisen ja elämänmuodon modernisoitumisen myötä tapahtuneen perinteisten sosiaalisten rakenteiden hajoamisen ja kotien kasvatuskyvyn heikkenemisestä aiheutuneiden sosialisointipirstoutumisen ja yksilöiden integraatio-ongelmien yhteydessä. Sosiaalipedagogiikkaa ei kuitenkaan pyri vain korvaamaan puutteellista kotikasvatusta vaan turvaamaan sosialisointia arjessa. (Hämäläinen & Kurki 1997, 17.)

Sosiaalipedagogiikka on yksilöiden kasvattamista yhteisöä varten, johon sisältyy aina pyrkimys muutokseen sekä ihmisten ja yhteisöjen elämänlaadun parantamiseen. Se voi olla esimerkiksi ihmisten auttamista arjenhallinnan nostamiseksi korkeammalle tasolle. (Hämäläinen & Kurki 1997, 37.) Hämäläisen (1999, 60) mukaan sosiaalipedagogisista näkökulmaa voidaan käyttää kaikkialla, missä ihmisillä on vaikeuksia kiinnittyä, löytää paikkansa tai saavuttaa elämänlaatua ylläpitävä elämäntilanne. Hämäläinen (1999, 75) korostaa sosiaalipedagogisen intervention tärkeyttä sosiaalisten ongelmien ja syrjäytymiskiirteen kaikissa vaiheissa, sekä niiden ennaltaehkäisyä, jolloin hänen mielestään sosiaalipedagoginen työ ei rajoitu vain marginaalisiin erityisryhmiin, vaan se ulottuu myös sinne, missä sosiaalisia ongelmia ja syrjäytymistä ei ole vielä päässyt syntymään tai ne ovat vasta syntymässä. Myös Hyvätti (2009, 17) korostaa sosiaalipedagogiikan suuntautuvan sosiaalisten ongelmien ja syrjäytymisen lieventämiseen sekä ehkäisyyn. Moniulottei-

nen koulumaailma on hyvä esimerkki ympäristöstä, missä sosiaalipedagoginen näkökulma tulisi olla kaiken toiminnan taustalla - niin korjaavassa kuin ennaltaehkäisevässäkin mielessä.

Jotta voidaan puhua ammatillisesta sosiaalipedagogisesta työstä, täytyvät työn lähtökohdat, tarkoitus ja toimintamuodot määritellä sosiaalipedagogisesta viitekehystä käsin. Sosiaalipedagogisen työskentelyn keskeisiä tavoitteita ja periaatteita ovat itseapuun auttaminen ja kasvatuksellisten prosessien käynnistäminen ja vahvistaminen yksilöiden elämässä, ryhmissä ja yhteisössä. (Hämäläinen & Kurki 1997, 18.) Lisänä edellä mainittuihin sosiaalipedagogiikan tunnusmerkkeihin Kurki, Nivala & Sipilä-Lähdekorpi (2006, 73) tuovat esille kasvattajan ja kasvatettavan välisen dialogisen suhteen tärkeyden. Ammatillisesti nuorten koulunkäynnin tukemiseksi toteutetun talliympäristössä tehtävän työn voidaan katsoa olevan sosiaalipedagogista työtä, sillä se pyrkii dialogisuuden myötä rohkaisemaan ja aktivoimaan yksilöä, ryhmää tai yhteisöä sekä tarjoamaan ennaltaehkäiseviä tai korjaavia keinoja ongelmien tai haasteiden ratkaisemiseksi ja kohtaamiseksi.

4 ELÄIN- JA YMPÄRISTÖAVUSTEINEN TOIMINTA

Eläin- ja ympäristöavusteisen toiminnan muotoja tunnetaan melko paljon, mutta pyrin tässä luvussa avaamaan vain ne muodot, joissa toiminta keskittyy eläimen lisäksi koko toimintaympäristön hyödyntämiseen ja joiden käyttö nuoren koulunkäynnin tukena on tarkoituksenmukaista. On kuitenkin muistettava, että eläin- ja ympäristöavusteista toimintaa toteutettaessa läsnä on aina elementtejä monesta eri ”menetelmästä”.

Eläin- ja ympäristöavusteiseen toimintaan liittyviä hankkeita ja tutkimuksia on Suomessa viime vuosina toteutettu melko useita. Tällaisia hankkeita ovat muun muassa seuraavat; Green Care verkottamis- ja kokeiluhanke 2011, jonka avulla on kehitetty suomalaiseen toimintaympäristöön soveltuvia palvelukonsepteja. Hankkeessa on muun muassa toteutettu Green Care Finland Ry:n Internet-sivut. Maa- ja elintarviketalouden tutkimuslaitos ja Tulevaisuuden tutkimuskeskus ovat yhdessä toteuttaneet ”Palvelumaatalous maaseudun mahdollisuutena 2005-2007” - tutkimushankkeen. Hankkeen tarkoituksena oli selvittää toimialan yritys- ja yhteiskuntataloudellisia reunaehtoja Suomessa. Tutkimuksen tulokset osoittivat, että hoivamaatalous voisi tulevaisuudessa tarjota maataloille uuden tuotantomuodon ja toimeentulomahdollisuuden. Tämä on tutkimukseni kannalta merkittävä tieto, sillä eräänlaisen hoivamaatalouden, tallitoiminnan mahdollisuuksia tutkiessa on hyvä tietää, millaiset mahdollisuudet tämän toimintamuodon vahvistamisella todellisuudessa taloudellisesti on.

Muita tutkimuksia ovat esimerkiksi Metropolia ammattikorkeakoulussa vuonna 2011 tehty opinnäytetyö: ”Tos tulee enemmän sitä elämisen makuu: Maatila toimintaterapian ympäristönä”, jossa tarkasteltiin maatilan mahdollisuuksia toimintaterapiassa sekä Diakonia ammattikorkeakoulussa vuonna 2010 tehty opinnäytetyö ”Sosiaalipedagoginen hevostoiminta toimintakyvyn tukena”. Varsinaisesti tallitoiminnan mahdollisuuksia koulunkäynnin tukemiseksi ei ole aikaisemmin tutkittu.

4.1 Green Care

Euroopassa yleistynyt Green Care -toiminta keskittyy maatalouden ja maaseudun resurssien (luonto, ympäristö, kotieläimet, maataloustyöt) tietoiseen hyödyntämiseen ihmisten hyvinvoinnin ja elämänlaadun edistämiseksi. Toiminta sijoittuu sosiaali- ja terveydenhuollon sekä maatalouden raja-alueelle. (Heikkilä ym. 2009, 3.) Green care toiminnan tuottamat vaikutukset hyvinvoinnin edistämiseksi syntyvät luonnon elvyttävän vaikutuksen, osallisuuden ja kokemuksellisuuden myötä (Green care Finland ry, [Viitattu 19.4.2012])

Euroopassa ja Yhdysvalloissa Green Care -toiminnalla voidaan katsoa olevan kolme erilaista pääsuuntausta. Ensimmäisessä suuntauksessa Green Care:n kuntouttava toiminta sijoittuu maatilalle ja olennaista on maataloustöiden kuntouttava vaikutus. Toisen suuntauksen toiminta keskittyy kasveja, puutarhoja ja maisemaa hyödyntävään puutarhaterapiaan. Kolmas, Suomessa yleisimmin tunnettu ja käytetty suuntaus hyödyntää kuntoutuksessa pääasiassa kotieläimiä, mutta myös koko maatilaympäristöä. Tämän suuntauksen yhteydessä puhutaan eläinavusteisesta terapiasta tai toiminnasta. (Heikkilä ym. 2009, 10-11.) Tässä tutkimuksessa Green Caresta puhuttaessa tarkoitetaan pääasiassa edellä kolmantena mainittua, Suomessa yleisesti käytetympää suuntausta.

Suomessa toimii valtakunnallinen Green Care Finland Ry, joka pyrkii edistämään luonto-, eläin-, ja maatalo-avusteisten menetelmien käyttöönottoa hyvinvointi- ja terveyspalveluiden yhteydessä. Yhdistys pyrkii lisäämään green care -toiminnan tunnettavuutta sekä parantamaan toiminnan edellytyksiä. Lisäksi yhdistys edistää alan yhteistoimintaa ja on mukana tutkimus- ja kehittämistoiminnassa. Green Care Finland Ry:llä on tutkimus- ja yhteistyöverkostoja maailmalaajuisesti.

4.2 Sosiaalipedagoginen hevostoiminta

Sosiaalipedagogisen hevostoiminnan keskeisimmät elementit rakentuvat sosiaalipedagogiikan keskeisimpien elementtien pohjalle; talliyhteisön mukanaan tuoma yhteisöllisyys, talliyhteisössä toimimisen mukanaan tuoma toiminnallisuus sekä hevosten tuoma elämyksellisyys. Näiden elementtien kautta voidaan vaikuttaa

lapsen ja nuoreen muun muassa itsetuntoa sekä itsetuntemusta rakentamalla ja sosiaalisia taitoja sekä elämönhallintaa opettelemalla. (Soukka 2007.) Toiminnan keskeiset elementit rakentuvat yksilön ohjauksen, neuvonnan ja aktivoinnin sekä ryhmässä toimimisen ja vertaistuen ympärille (Terävä 2007). Sosiaalipedagoginen hevostoiminta on aina tavoitteellista ja pitkäjänteistä toimintaa. Asiakkuuden alkaessa lapselle tai nuorelle laaditaan aina yhdessä ohjaajan kanssa omat henkilökohtaiset tavoitteet, jotka ovat suhteessa hänen elämiskaikkiansa (Seppälä, [viitattu 10.4.2011]).

Sosiaalipedagogisen hevostoiminnan yhtenä keskeisenä ajatuksena on, että hevonen opettaa tunteiden ilmaisua ja tulkintaa sekä omien tunteiden tunnistamista antamalla emotionaalisia vastareaktioita osoittamalla positiivisia ja negatiivisia tunteita eleillä ja ilmeillä. Koska hevonen heijastaa hoitajansa tunteita omaan käyttökseen, reagoi se myös rajuihin otteisiin esimerkiksi luimistamalla korviaan, tai muutoin osoittamalla haluttomuutta yhteistyöhön, mikä opettaa negatiivisten tunteiden hallintaa. (Linnosuo 2003, 86.) Hevonen on siis kaiken kaikkiaan oikeudenmukainen kasvattaja, joka ei mielistele ja joka antaa suoraa palautetta ihmisen toiminnasta. Nuori oppii tallitoiminnan myötä myös noudattamaan sääntöjä ja rajoja, sillä talliyhteisössä vallitsevat tietyt säännöt ja toimintaperiaatteet, joiden lisäksi myös hevonen koolla ja käytöksellään asettaa rajoja toiminnalle. (Linnosuo 2003, 87.) Esimerkiksi lastensuojelun asiakkaina olevat nuoret tarvitsevat usein rajoja ja sääntöjä tunteakseen turvallisuutta. Mikäli nuorella on takanaan epäonnistuneita vuorovaikutussuhteita tai -kokemuksia, on eläin turvallinen valinta, sillä se ei syrji ulkonäön, vamman, taitojen, taustan tai muun vastaavan perusteella, vaan kohtaamisessa voi olla täysin oma itsensä (Soukka 2007).

4.3 Ekopsykologia

Maatilaympäristöä ja maatilan eläimiä hyödyntävällä toiminnalla voidaan katsoa olevan yhteyksiä ekopsykologiaan, etenkin puhuttaessa maatilatoiminnan mahdollisuuksista koulunkäynnin tukena (vrt. ympäristökasvatus). Ekopsykologia muodostaa keskeisen perustan muun muassa kaikelle Green Care -toiminnalle. Se korostaa ihmisen ja luonnon välisen suhteen merkitystä ja etenkin

ihmisen riippuvuutta luonnosta; ihminen tarvitsee happea ilmakehästä sekä ravinteita ja energiaa luonnon "antimista". Näkökulmassa korostetaan myös ihmisen roolia osana ekosysteemiä ja vastuuta omien tekojen ja valintojen ympäristövaikutuksista. (Heikkilä ym. 2009, 21.) Ekopsykologia pyrkii myös ehkäisemään ihmisen vieraantumista luonnosta ja auttaa yksilöä kestäväen kehityksen mukaisen elämäntavan rakentamisessa (Green Care Finland Ry, [Viitattu 19.4.2012].) Ihmisen ympäristövastuusta voidaan maatilaympäristössä korostaa myös esimerkiksi maatalouden vesien suojeluun liittyvillä tehtävillä, joiden avulla maatalouden ympäristökuormitusta pyritään vähentämään (Heikkilä ym. 2009, 28).

Ekopsykologinen ajattelutapa tarjoaa myös mahdollisuuden niin sanottuun aivojen nollaamiseen opiskeluiden vastapainoksi luonnon rauhoittavien ja stressioireita lieventävän vaikutuksen myötä. Luonnossa aivot pääsevät lepäämään jatkuvan tietovirran käsittelystä ja keskittymiskyvyn ylläpitämisestä. (Green Care, 19.) Luonnossa liikkuminen tarjoaa myös mahdollisuuden kiinnittää huomio terveelliseen ravitsemukseen (Green Care, 20).

4.4 Eläinavusteinen kuntoutus

Eläinavusteinen kuntoutus tai terapia on joissain maissa vakiintunut psykososiaalisen kuntoutuksen menetelmä. Se on yksilö- tai ryhmämuotoista sosiaalialan tai terveydenhuollon ammattihenkilön antamaa kuntoutusta, jonka olennainen osa on ihmisen ja eläimen välinen vuorovaikutus. Psykologi Hanna Viinamäen mukaan se on suunniteltu edistämään yksilön fyysistä, sosiaalista ja emotionaalista toimintaa. Toiminta sopii erityisesti lapsille, sillä lemmikkieläinten merkitys on heille suuri, jolloin empatian, huolenpidon sekä inhimillisyyden opettaminen eläinten ja toiminnan avulla on helpompaa. Lapset oppivat eläinten avulla myös helpommin tulkitsemaan tunteita, sillä eläin välittää käytöksellään teeskentelemätöntä tietoa mielentilastaan. (Eläimet hoitajina 2007.)

Toiminnan lähtökohtana on tarjota lapselle tai nuorelle ympäristö, jossa aito vuorovaikutus, voimaantuminen elämysten kautta, itseensä tutustuminen sekä onnistumisen kokemukset mahdollistuvat. (Seppälä, [viitattu 10.4.2011]). Toiminta perustuu siis lapsen tai nuoren oman toiminnan kautta saavuttamaansa positiiviseen

kokemukseen, jonka takaamiseksi toimintaa ohjaavalla aikuisella sekä ohjaajan ja ohjattavan välisellä luottamuksella ja toimivalla vuorovaikutuksella on suuri merkitys (Soukka 2007). Jotta päästäisiin parhaimpaan mahdolliseen tulokseen, on myös toimintaympäristön oltava turvallinen ja eläinten toimintaan sopivia; rauhallisia, tasapainoisia sekä luotettavia.

4.5. Ratsastusterapia

Ratsastusterapia on läheistä sukua sosiaalipedagogiselle hevostoiminnalle. Se on kuntoutusta siinä missä sosiaalipedagoginen hevostoimintakin, toiminnan keskittyessä kuitenkin pääasiassa fyysisten vajeiden kuntouttamiseen. Ratsastusterapiaa käytetään kuitenkin myös osana toimintaterapiaa esimerkiksi autistien tai kehitysvammaisten kanssa työskennellessä. Suomalainen ratsastusterapia painottaa yksilön kokonaisvaltaista kuntoutusta asettaen toiminnalle motorisia, pedagogisia sekä psykologisia tavoitteita. Suomalaisesta ratsastusterapiasta puhuttaessa kyseessä on toiminnallinen terapia, jossa hyödynnetään kosketus-, tunne- ja liikevuorovaikutusta. (Hyvätti 2009, 14.)

5 NUORI KOULUMAAILMASSA

Peruskoulu ja ammatillinen koulutus muodostavat nuoren elinikäiselle oppimiselle ja työn tekemiselle tietoyhteiskunnassamme perustan. Elämäkoulusta voi tulla kova, mikäli taustalla on epäonnistunut koulutusperusta. (Kuronen 2010, 15.) Koulunkäynti on yläasteikäiselle nuorelle haastavaa, minkä vuoksi on tärkeää huolehtia, että opiskelun perusedellytykset nuoren elämässä ovat kunnossa. Nuori tarvitsee opiskeluaikanaan riittävästi unta ja lepoa, riittävää ja säännöllistä ruokailua, työrauhaa kotona, koulupäivien vastapainoksi ulkoilua ja liikkumista sekä vapaaajalle mielekästä tekemistä. (MLL 30.9.2011.) Tämän opinnäytetyön taustalla on ajatus, että nämä edellä mainitut ihmisen perustarpeisiin kuuluvat elementit, tai suurin osa niistä on löydettävissä myös tallitoiminnasta.

Nuoret käsittelevät identiteettiään koulussa menestymisen kautta. Peruskoulussa nuori muodostaa itselleen koulutusidentiteetin ja käsityksen omasta koulutettavuudestaan. Tämä käsitys itsestään seuraa nuorta hänen elämässään ja tulee myöhemmin vaikuttamaan hänen tekemiinsä tulkintoihin ja valintoihin esimerkiksi tulevaisuudensuunnitelmien kohdalla. (Vehviläinen 2004.) Tämän vuoksi nuorta tulee tukea koulumaailmassa ilmenevien haasteiden keskellä ja pyrkiä tunnistamaan nuoren tuen tarve aikaisessa vaiheessa, jotta se ei tulevaisuudessa vaikuta nuoren elämään negatiivisesti.

5.1 Nuoren koulumaailmassa kohtaamat haasteet

Koulunkäynnin haasteet näkyvät nuoren elämässä etenkin yläasteella, sillä silloin nuori kohtaa monta suurta muutosta: oppiaineet monipuolistuvat ja muuttuvat vaativimmiksi, vastuu omasta opiskelusta lisääntyy ja samaan aikaan myös keho ja mieli muuttuvat. Tämä kaikki vie paljon psyykkistä energiaa. Koulunkäynnissä esiintyvien ongelmien taustalla saattaa olla myös perheen sisäiset ongelmat tai kriisit, kuten perheriita tai avioero. Myös kaveripiiriin liittyvät ilmiöt, kuten kiusaaminen, päihdekokeilut tai seurustelusuhteet, saattavat olla oireilun taustalla. (MLL 30.9.2011.) Myös yläasteiän jo ylittäneet nuoret aikuiset saattavat tarvita intensiivistä tukea elämäänsä. Erja Anttila, Punaisen Ristin turvatalotoiminnan johtaja ko-

rosta, että täysi-ikäisyyden kynnyksellä olevan nuoren elämää voidaan vielä tukea ja saada aikaan toivottua muutosta syrjäytymisen välttämiseksi ja jopa yhteiskunnallisen säästön aikaansaamiseksi. Anttila toteaa myös, että jos nuori peruskoulun jälkeen jää ilman opiskelu- tai työpaikkaa ja jos hänen elämästään puuttuu turvallinen aikuiskontakti, on syrjäytymisriski suuri. (Täysi-ikäisyyden kynnyksellä olevat nuoret syrjäytymisvaarassa 3.5.2011.) Tämän vuoksi olisikin tärkeää hyödyntää tehokkaasti eri menetelmiä, kuten tavoitteellista tällitoimintaa nuoren elämän, erityisesti koulunkäynnin tukemiseksi.

Merkkejä ongelmista koulussa saattavat olla esimerkiksi poissaolot, oppimisvaikeudet, häiriökäyttäytyminen tai opiskeluhaluttomuus. Kun nuori on pidemmän aikaa haluton käymään koulussa, poissaoloja on paljon, nuorella ei ole koulussa kavereita, nuorta kiusataan koulussa, nuori kokee jonkun opettajan kohtelevan häntä huonosti tai kun nuoren arvosanat laskevat äkillisesti, on syytä huoleen. On kuitenkin muistettava, että hyvät arvosanat eivät myöskään takaa hyvinvointia. (MLL 30.9.2011.)

Koulumaailman haasteiden keskellä kamppaileva nuori leimataan usein koulussa sopeutumisongelmaiseksi. Tämä leima saattaa vaikuttaa jopa opettajien suhtautumistapaan nuorta kohtaan ja voi seurata häntä jopa työelämään saakka. Sen vuoksi olisikin äärimmäisen tärkeää, että pyrittäisiin näkemään käyttäytymisen oireiden takana mahdollisesti olevat kehitys- ja kasvatusympäristön tuottamat psykologiset vaikutukset, mielen ja tietoisuuden ongelmat tai erilaiset edellä mainittujen ongelmien yhteisvaikutukset. (Lindh & Sinkkonen 2009, 7). Näin nuoren koulunkäyntiä voitaisiin tukea tehokkaasti tai ohjata hänet oikeiden palveluiden piiriin.

5.2 Syrjäytyminen koulumaailmassa

Edellä mainittuihin signaaleihin on aina suhtauduttava vakavasti, sillä ongelmat koulussa saattavat pahimmillaan tulevaisuudessa johtaa syrjäytymiseen ja muihin ongelmiin opiskeluissa, työssä, ihmissuhteissa tai arjenhallinnassa. (MLL 2.4.2011.) Syrjäytyminen voidaan Kuulan (2000, 38) mukaan jakaa kolmeen eri mekanismiin, joita ovat koulutuksesta ja työmarkkinoilla syrjäytyminen sekä sosiaalinen syrjäytyminen. Tässä tutkimuksessa syrjäytymisellä tarkoitan lähinnä sosi-

aalista syrjäytymistä sekä koulutuksesta syrjäytymistä sillä tutkimukseni keskittyy pääasiassa nuorten tukemiseen peruskoulun loppuunsaattamiseksi. Taustalla on kuitenkin ajatus, että edellä mainitut syrjäytymisen mekanismit saattavat tulevaisuudessa johtaa myös työelämästä syrjäytymiseen.

Heikon koulumenestyksen katsotaan useissa tutkimuksissa olevan nuoren syrjäytymisen riskitekijä. Heikon koulumenestyksen taustalla on aina jokin negatiivisesti koulumenestykseen vaikuttava asia, joka saattaa olla esimerkiksi se, ettei nuori ole kyennyt sisäistämään koulun normeja ja niin sanottuja piilopetussuunnitelmallisia odotuksia (Kuula 2000, 41). Nämä normit ja koulun asettamat opetussuunnitelman ulkopuoliset odotukset ja vaatimukset sekä nuorten selviytyminen niistä ovat tässä tutkimuksessa erityisen tarkastelun kohteena.

Koulusta syrjäytymisen taustalla saattaa olla myös yleinen kouluviihtymättömyys. Kouluviihtymättömyys saattaa muodostua esimerkiksi silloin, jos nuori ei koe saavansa opettajalta riittävää tukea tai kun vuorovaikutussuhteet oppilaiden tai oppilaan ja opettajan välillä ovat negatiivisia. (Kannas ym. 1995, 133.) Oppilaan tuodessa esiin esimerkiksi omaa pahaa oloaan häiriköimällä tunnilla, saattaa hänen ja opettajan välille muodostua tällainen negatiivinen vuorovaikutussuhde, joka luultavasti vie oppilaan tilannetta edelleen huonompaan suuntaan. Tämän vuoksi koulussa ilmenevien ongelmien ja haasteiden taustalla olevat tekijät on selvitettävä ja niistä selviytymistä tuettava tarvittaessa ulkopuolisin keinoin, esimerkiksi tallitoiminnan avulla.

Syrjäytymisriskin alla olevia nuoria ja heidän koulunkäyntiään on perusteltavaa tukea tehokkaasti myös yhteiskunnan näkökulmasta, sillä myös tulevaisuudessa tullaan tarvitsemaan koulutettua, ammattitaitoista työvoimaa (Kuronen 2010, 15). On myös karkeasti laskettu syrjäytyneen henkilön yhteiskunnalle aiheuttamia kustannuksia, mitkä arvioijasta riippuen saattavat nousta jopa miljoonaan euroon. Tässä kohtaa on kuitenkin hyvä muistaa, että tämän tutkimuksen tavoitteena on löytää keinoja nuoren peruskoulusta selviytymiseen, eikä esimerkiksi sosiaalisen syrjäytymisen seurauksena mahdollisesti tapahtuvan huostaanoton ehkäisemiseen.

Vehviläinen (1998) on kuvannut sosiaaliseen syrjäytymiseen johtavaa kierrettä yksilölle asetettujen yhteiskunnallisten vaatimusten määrittämästä niin sanotusta standardoidusta elämäkulusta putoamisena. Tällöin nuori törmää useissa eri tilanteissa yhteiskunnan normatiivisiin vaatimuksiin ja saa pahimmassa tapauksessa epäsosiaalisen leiman. Tämä voi johtaa myös sosiaalisista suhteista vieraantumiseen, normittomuuteen ja muutoin epäsosiaaliseen elämäntapaan, johon voivat kuulua esimerkiksi päihteet, rikollisuus tai masentuneisuus. Tällaisen syöksykierteen ehkäisemiseksi sosiaalipedagoginen, elämän- ja arjenhallinnan parantamiseksi tehtävä työ on erityisen tärkeää.

6 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

6.1 Tutkimuskysymys ja tutkimuksen tavoitteet

Tutkimuksessani pyrin tutkimaan, *miten tallitoiminnalla voidaan tukea nuoren koulunkäyntiä ja siinä ilmenevistä haasteista selviämistä*. Tämä muodostui myös tutkimukseni tutkimuskysymykseksi. Koska perustan tutkimukseni melko suppeaan aineistoon, olen asettanut tutkimukselleni myös tarkentavia tutkimuskysymyksiä, jotka rajaavat tutkimustani juuri niihin teemoihin, joihin halusin tutkimuksellani saada vastauksen. Tarkentavia tutkimuskysymyksiäni ovat:

- *Millaisia vaikutuksia tallitoiminnalla on nuoren mielialaan ja näkykö muutos mielialassa arjessa ja koulussa?*
- *Voidaanko tallitoiminnan avulla vaikuttaa nuoren vapaa-ajan mielekkyyteen?*
- *Voidaanko tallitoimintaa käyttää oppiaineiden tukena tai ”motivaattorina” nuoren opinnoissa?*
- *Millaisia koulumaailmassa ja tulevaisuudessa työelämässä tärkeitä vuorovaikutus- ja käyttäytymistaitoja tallitoiminta voi nuorelle opettaa ja miten tallitoiminnan vaikutukset näkyvät nuoren käyttäytymisessä?*

Tutkimuksen tavoitteena on siis havainnoinnin ja haastattelujen avulla selvittää, miten talliympäristössä ammatillisesti toteutetulla toiminnalla voidaan edistää nuoren selviämistä koulumaailmassa erilaisista koulumaailman haasteista. Tutkimuksessani olen pyrkinyt tuomaan yleisesti esille, millaisia haasteet koulumaailmassa nykypäivänä ovat ja millaisia niistä selviämistä tukevia elementtejä tallitoiminnasta voidaan löytää ja miten vaikuttavaa näiden elementtien hyödyntäminen koulunkäynnin tukemisessa todellisuudessa on.

6.2 Laadullinen tutkimus

Tutkimusmenetelmänä tutkimuksessani käytin kvalitatiivista, eli laadullista tutkimusta, sillä tutkimaani ilmiötä on hyvin vaikea tutkia numeerisen tutkimustiedon pohjalta. Mielestäni tutkimuksessani toteutuivat kvalitatiivisen tutkimuksen tyypilliset piirteet; Tarkoituksena oli hankkia tietoa ja koota aineistoa tutkittavien kannalta luonnollisissa ja todellisissa tilanteissa, suosittiin ihmistä tiedonkeruun välineinä, pyrittiin löytämään odottamattomiakin seikkoja ja tuomaan tutkittavien näkökulmaa esille, kohderyhmää ei valittu satunnaisotoksena vaan tarkoituksenmukaisesti ja tutkimus toteutettiin joustavasti tarpeen mukaan tutkimussuunnitelmaa muokaten (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 160). Laadullisen tutkimuksen tutkimustyypeistä tutkimukseni kannalta hyödyllisimmäksi koin havainnoinnin, jonka tukena käytin myös haastattelua.

Havainnointi. Valitsin opinnäytetyöni pääasialliseksi tutkimustyyppiksi havainnoinnin, sillä sen avulla sain välitöntä tietoa siitä, millaisia koulunkäyntiä tukevia elementtejä ammatillisesti toteutetussa tallitoiminnassa konkreettisesti on. Havainnoin myös, miten toimintaan osallistuvat nuoret reagoivat ja suhtautuivat käytettyihin menetelmiin. Koska tutkimuksessani oli suuressa osassa havainnoitavien (nuori ja ohjaaja) vuorovaikutus toistensa sekä eläimen kanssa, oli havainnointi mielestäni paras keino saada siitä relevanttia tietoa.

Havainnointilajeista parhaiten tutkimukseeni sopi systemaattinen havainnointi, sillä esimerkiksi osallistuvassa havainnoinnissa osallistumiseni havainnoitavaan toimintaan olisi saattanut liiaksi muuttaa tilanteen luonnollista kulkua. Tutkimuksessani käytin epävirallisesti kuitenkin myös osallistuvaa havainnointia havainnoidessani toimintaa kahden päivän mittaisen tutustumisjakson aikana. Tällöin olin havainnoidessani itse mukana Perhekoti Toiskan sekä Toiskan tallin toiminnassa. Tällöin en ollut varsinaisesti rajannut itselleni tarkkaa tutkimuskohdetta, vaan pyrin saamaan kokonaisvaltaisen kuvan nuorten elämästä sekä tallin ja perhekodin toiminnasta keskusteluiden ja toimintaan osallistumisen kautta.

Tutkimuksessa minun tuli huomioida myös havainnointimenetelmän mahdolliset negatiiviset vaikutukset tutkittavaan ilmiöön. Suurin ongelma havainnoinnissa voi olla havainnoijan läsnäolon vaikutus havainnoitaviin, jolloin tilanteen luonnollinen

kulku saattaa jopa muuttua (Hirsjärvi ym. 2007, 208). Pysin minimalisoimaan tämän haitan käymällä ennen varsinaisen tutkimuksen aloittamista kahtena päivänä tutustumassa Perhekoti Toiskaan ja Toiskan talliin sekä ennen kaikkea toiminnassa mukana oleviin nuoriin. Melko pitkälle aikavälille, puolen vuoden ajalle, jakaantuneet käyntini Toiskan tallilla kuitenkin aiheuttivat sen, etteivät nuoret tuntuneet kovin hyvin muistavan minua edellisiltä kerroilta. Tutkimuksen edetessä nuoret kuitenkin vaikuttivat tavatessamme aina rennoilta ja suhtautuivat minuun myönteisesti, joten en koe sen vaikuttaneen havainnointitilanteiden luonnolliseen kulkuun.

Tutustumiskäyntieni ulkopuolella toteutuneena varsinaisena havainnointipäivänä Toiskan tallilla olin havainnoimassa tallin työntekijöiden ohjaamaa ”hoitajatiimiä”. Hoitajatiimin osallistujat olivat sekä perhekodissa, että sen ulkopuolella asuvia n. 14-20 vuotiaita nuoria. Havainnointia olen tehnyt myös esimerkiksi käydessäni tutustumassa kahtena päivänä Perhekodin ja tallin arkeen. Myös haastattelupäivänä kirjasin tutkimuspäiväkirjaan joitain haastattelun ulkopuolella havainnoimiani seikkoja.

Haastattelu. Havainnoinnin tukena käytin tutkimuksessani haastattelua. Haastattelin kahta tallitoimintaan osallistunutta noin 15-20 -vuotiasta nuorta siitä, miten he kokevat tallitoiminnan ja sen vaikutukset elämään ja sen kautta koulunkäyntiin. Haastattelumenetelmän valitsin sen joustavuuden vuoksi. Haastattelutilanteissa pystyin mukauttamaan haastattelurunkoa haastateltavan mukaan, esimerkiksi esittämällä lisäkysymyksiä tai jättämällä joitain kysymyksiä pois (Hirsjärvi ym. 2007, 200). Haastattelua tehtäessä on aina huomioitava, että haastateltava saattaa kokea haastattelutilanteen jopa uhkaavaksi, mikä saattaa vaikuttaa saatuihin tuloksiin. Tämän vuoksi suoritin haastattelun haastateltavien kannalta luonnollisessa ja tutussa ympäristössä, Perhekoti Toiskan tiloissa.

Haastattelutyypeistä tutkimukseni kannalta parhaaksi koin teemahaastattelun, sillä sen tunnuspiirteet olivat löydettävissä myös omasta haastatteluosuudestani; Tiesin, mistä aihepiireistä halusin haastateltavia haastatella, mutta en varmuudella tiennyt, millaista tietoa he tuottaisivat. En myöskään halunnut ohjata keskustelua liikaa strukturoiduilla kysymyksillä, vaan antaa tilaa nuorten omille kokemuksille ja näkemyksille. Haastateltavat eivät olleet minulle entuudestaan tuttuja muuta kuin muutaman tapaamiskerran pohjalta, joten halusin jättää itselleni haastattelijana

mahdollisuuden muokata haastattelurunkoa tarvittaessa vastaajan mukaan. Haastattellessani nuoria pyrin käsittelemään haastattelun aihepiirejä ja haastattelukysymyksiä keskustelunomaisesti, mikä osaltaan teki tilanteesta rennomman ja koin, että tämä edesauttoi minua haastattelijana muokkaamaan tarvittaessa kysymyksiä vastaajan mukaan.

Tutkimuksen edetessä huomasin, miten vaikeaa on tutkia aihepiiriä tai ilmiötä, jonka prosessi tai toteutuminen käytännössä ei ole entuudestaan tutkijalle kovin tuttu. Tutkimuksessani jouduin toteamaan, että teoriassa niin hyvältä kuulostanut idea tietojen keräämisestä nuorilta kyselylomakkeen avulla, ei käytännössä ollutkaan paras mahdollinen tutkimusmenetelmä. Tutkimusmenetelmää suunniteltaessa minun olisi täytynyt paremmin huomioida kohderyhmä, yläasteikäiset nuoret, joiden motivoiminen avoimen kyselylomakkeen täyttämiseen tai valmiiden vastausvaihtoehtojen määrittely tutkimuksen aihepiiristä olisi ollut haasteellista. Tämä johtui varmasti siitä, että nuoret ovat minulle sosionomina entuudestaan hieman vieraampi kohderyhmä. Päädyimme yhdessä yhteistyökumppaneideni kanssa tutkimusmenetelmän vaihtamiseen kyselystä haastatteluun viime metreillä. Tutkijana olen kuitenkin sitä mieltä, että vaihto helpotti tutkimuksen eteenpäinviemistä huomattavasti ja myös auttoi haastateltavia nuoria ymmärtämään kysymykset paremmin tarjoten haastattelijalle mahdollisuuden selventää kysymyksiä tai esittää tarvittaessa lisäkysymyksiä.

6.3 Tutkimuksen kulku

Tutkimuksen aluksi lähdin perehtymään tutkimuksen kannalta olennaiseen, jo olemassa olevaan teoria- ja tutkimustietoon. Erityisesti keskityin eläin- ja ympäristöavusteiseen työskentelyyn, jonka muodoista tutkimukseni kannalta keskeisimmiksi nousivat sosiaalipedagoginen hevostoiminta sekä Green Care –toiminta. Lisäksi perehdyin sosiaalipedagogisen työn lähtökohtiin ja koulunkäyntiin sekä nuoren koulumaailmassa kohtaamiin haasteisiin.

Olin yhteydessä yhteistyökumppaniini Perhekoti Toiskaan ensimmäisen kerran huhtikuussa 2011. Tuolloin työni rajaus oli vasta suuntaa antava, joten järjestimme Perhekoti Toiskassa hyvin pian tapaamisen, jossa yhteistyökumppanini tarpeiden

ja omien suunnitelmieni pohjalta muovasimme aiheen molempien osapuolten kannalta sopivaksi. Tutkimuksen toteutusosio käynnistyi, kun teoriaan perehtymisen jälkeen olin syksyllä 2011 kahden päivän ajan tutustumassa perhekodin sekä tallin arkeen ja tallitoiminnassa mukana oleviin nuoriin. Näiden päivien aikana tein joitain havaintoja, joita kirjasin tutkimuspäiväkirjaani. Varsinainen havainnointipäivä toteutui alkuvuodesta 2012, jolloin olin havainnoimassa Toiskan tallilla nuorten kanssa toteutettavaa tallitoimintaa. Myös havainnointipäivänä kirjasin tekemiäni havainnot tutkimuspäiväkirjaan. Päivän päätteeksi kävimme vielä toisen tallitoiminnan ohjaajan kanssa tekemiäni havaintoja lävitse.

Havainnointipäiväkirjan kautta lähdin pohtimaan tekemiäni havaintoja aiheeseen liittyvän teorian pohjalta nuoren koulunkäynnin tukemisen näkökulmasta. Muodostin tekemiäni havainnoista ”ryppäitä”, jotka alle keräsin samaan teemaan liittyvät havainnot. Näistä ryppäistä muodostin myös tutkimukseni tulososion jaottelun. Havainnoinnista nousseiden teemojen pohjalta laadin nuorille suunnatut haastattelurungot, jotta saisin heiltä vahvistusta tekemiini havaintoihin sekä myös heidän näkökulmaansa aiheeseen. Haastattelujen tuottamat tulokset kirjasin ylös, jonka jälkeen jaottelin myös ne havaintojen pohjalta muodostamieni teemojen alle.

6.4 Tutkimuksen luotettavuus ja eettiset kysymykset

Käytettäessä tutkimustyyppinä laadullista tutkimusta ja pääasiallisena tiedonkeruumenetelmänä havainnointia ja haastattelua sen tukena, on tutkimuksen luotettavuus paljolti kiinni siitä, onko tutkija nostanut kerätyistä aineistosta esille keskeiset ja aiheen kannalta tarpeelliset asiat (Hemminki, A.). Tämän seikan huomioiden olen tutkimukseni edetessä mahdollisuuksien mukaan keskustellut havainnoimistani asioista tai haastatteluiden pohjalta tekemiäni johtopäätöksistä yhteistyökumppanini kanssa. Käymissämme epävirallisissa keskusteluissa sain vahvistusta sekä ammattilaisen näkökulmaa tekemilleni havainnoille.

Yhtenä isona eettisenä kysymyksenä näen tutkimuksessani havainnoitavien ja haastateltavien anonymiteetin säilymisen. Olen minimoinut nuorten tunnistamisen mahdollisuuden antamalla haastateltavista ja havainnoitavista niin vähän taustatietoa, kuin tutkimuksen kannalta on mahdollista. Olen myös käyttänyt mahdollisim-

man vähän suoria lainauksia, joista vastaaja voisi olla tunnistettavissa. Koska tutkimus on toteutettu niin sanotusti ”pienessä piirissä”, saattaa lausuman takana olevan nuoren tunnistaminen olla mahdollista jo puhetyyliä analysoimalla. Suoria lainauksia käyttäessäni olenkin anonyymiteetin säilymisen vuoksi myös muuttanut lausumia jonkin verran yleiskielelle siten, ettei lausuman sanoma ole muuttunut. Mikäli olen jättänyt kirjaamatta tutkimukseni tulososioon osan jostain lausumasta, esimerkiksi lauseen keskeltä, olen merkinnyt tämän kolmella pisteellä (...) siihen kohtaan lausetta, mistä jokin osa on jätetty pois. Haastattelemilleni nuorille määritin omat koodit, N1 ja N2, jotka olen merkinnyt kunkin lainauksen perään.

Haastattelutilanteessa haastateltavilla on taipumus antaa ns. ”sosiaalisesti suotavia vastauksia”, jolloin tulosten luotettavuus saattaa kärsiä. (tutki ja kirjoita s.201.) Tämä oli yksi niistä syistä, joiden vuoksi en kokenut haastattelua sopivaksi pääasialliseksi tutkimusmenetelmäksi ja päädyin havainnointiin. Pysin myös käyttämään havainnointien sekä haastatteluiden tukena ammattilaisten näkemystä ja tietoutta, jotta tutkimukseni tulokset olisivat mahdollisimman luotettavia. Haastateltuani kahta nuorta, sain käsityksen, että nuoret vastasivat esittämiini kysymyksiin totuudenmukaisesti. Tätä päätelmääni tuki esimerkiksi se, että nuoret käyttivät hyvin paljon esimerkkejä omasta elämästään keskustellessamme haastattelun eri teemoista.

7 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Teemoittelin tutkimustulokset havainnointitulosten sekä haastattelusta saamieni vastausten pohjalta jaottelemieni neljän teeman alle. Teemoja ovat tallitoiminta arjessa, koulunkäynti ja tulevaisuudensuunnitelmat, käyttäytyminen ja vuorovaikutus sekä päihteidenkäyttö.

7.3 Käyttäytyminen ja vuorovaikutus

Mennessäni ensimmäistä kertaa tutustumaan Toiskan talliin, oli minua vastassa toinen tallitoiminnan ohjaajista, Teea Ekola sekä yksi nuori. Nuori ei ottanut minuun aluksi oma-aloitteisesti ollenkaan kontaktia, vastasi kyllä vähäsanaisesti tervehdykseeni ja kysymyksiini. Tilanne jatkui samanlaisena, kunnes Teea ohjasi nuorta opastamaan minulle, kuinka tallin hevosille jaetaan heinät. Kun pääsimme nuoren kanssa kahden heinävarastoon, alkoi hän reippaasti neuvoa minulle mitä täytyy tehdä. Jutustelimme myös muista hevostenhoitoon liittyvistä asioista sujuvasti. Myös haastattelemistani nuorista molemmat olivat kokeneet jutustelun ja tutustumisen vieraan ihmisen kanssa olevan helpompaa tallitöiden ohessa, kuin tilanteessa, jossa ei ole yhteistä tekemistä tai puheenaihetta. Toinen vastaajista toi esille, että tutustumisessa auttaa myös tallitöiden rentouttava vaikutus.

Tallityöt rentouttaa, ja silloin uusien ihmisten kanssa puhuminen on helpompaa. N2

Ensin ajattelin yhdestä ihmisestä, etten ikinä puhu tuolle ... Nykyään me jo vitsaillaankin toisillemme. Hevoset on yhteinen puheenaihe tallilla. N1

Havainnoidessani hoitajatiimin työskentelyä 7.2.2012 tiimin päivän teemana oli ”Uuteen poniin tutustuminen”. Kun toinen ohjaajista toi uuden ponin tilaan, jossa olimme, kertoi toinen ohjaaja koko ajan, miksi poni käyttäytyy siinä tilanteessa juuri niin ja miltä siitä mahdollisesti tuntuu. Myös nuoret saivat itse pohtia ponin tunteuksia uudessa tilanteessa ja kohdatessa uusia ihmisiä. Ohjaajat peilasivat ponin käyttäytymistä nuorten elämään ja kertoivat, että jokainen on luultavasti hieman hämillään uuden tilanteen kohdatessaan ja että se on täysin luonnollinen reaktio. Toiselle haastattelemistani nuorista tuli myös edellä mainittu hoitajatiimin teema

esimerkkinä mieleen kysyessäni häneltä hänen tallitoiminnassa oppimistaan vuorovaikutustaidoista.

Ollaan esimerkiksi opeteltu joskus miten uusi hevonen kohdataan ja miten siihen tutustutaan.... Niitä taitoja voi varmasti hyödyntää esimerkiksi uuden ihmisen kohtaamisessa ja tutustumisessa. N2

Myös toinen ohjaajista auttoi nuoria ymmärtämään eri ihmisten käyttäytymistä ker-
toen jokaisella olevan ympärillään niin sanottu ”oma tila”, jonka he haluavat säilyt-
tää varsinkin tuntemattomien ihmisten seurassa. Jokaisen omaa tilaa myös testat-
tiin ohjaajan avustuksella, ja näin tuotiin ilmi jokaisen ihmisen olevan erilainen uu-
sien ihmisten kanssa toimiessaan.

Olen itse viettänyt elämäni aikana melko paljon aikaa hevosstalleilla, joten tiedän
millaisia käyttäytymissääntöjä tallilla tulee noudattaa. Havainnoidessani nuorten
toimintaa tallilla huomasin heidän noudattavan näitä sääntöjä kuuliaisesti. Haasta-
tellessani nuoria, he toivat esille yleisimpiä käyttäytymissääntöjä tallilla. Molemmat
mainitsivat, että tallilla ei saa huutaa eikä juosta. Lisäksi he toivat esille, että he-
vosten karsinoihin ei saa mennä eikä hevosille saa antaa herkkupaloja ilman lu-
paa. Tallin sääntöjen noudattaminen oli molemmille tytöille selvää ja he molemmat
kertoivat, että sääntöjä on noudatettava, koska ne ovat eläinten parhaaksi laadittu-
ja.

Jos tekee mieli huutaa, voi mennä vaikka pihalle huutamaan. Säännöt
on sitä varten, että hevosilla on hyvä olla. N1

Säännöt on sitä varten, ettei eläimet hermostu tai stressaa. ... Eläin-
ten kanssa pitää olla rauhallinen. N2

Haastatellessani toista nuorta, hän toi ilmi, että tallitoiminnalla ja tallissa vallitsevil-
la säännöillä on ollut suuri vaikutus hänen käyttäytymisensä muuttumisessa. Nuori
on tallitoiminnan myötä oppinut uusia tapoja ilmaista itseään ja hän oli jopa sitä
mieltä, että muutos on ollut täysin tallitoiminnan ansiota. Kysyessäni vastaaja oli
ehdottomasti sitä mieltä, että tallitoiminnan myötä opitut käyttäytymistavat näkyvät
myös arjessa. Toinen vastaajista oli sitä mieltä, että tallilla toimiminen on opettanut
rauhallisuutta.

Aiemmin oli väkivaltaisuutta, tallilla oon oppinut ettei niin voi toimia.
Tallilla käyminen ja säännöt on muuttanu mun käyttäytymistä huomattavasti.

tavasti. Tästä me ollaan aiemminkin juteltu, että miten paljon talli on muuttanu mua ja miten hyvää se on tehny mulle. N1

7.1 Tallitoiminta arjessa

Tallitoiminta rakentuu suureksi osaksi hevosten ja muiden maatilalla eläinten hyvinvoinnista huolehtimisen ympärille, niin myös Toiskan tallilla. Havaintojeni perusteella tällaisia eläimen hyvinvointiin liittyviä asioita tallitoiminnassa ovat esimerkiksi riittävä lepo ja liikunta, oikeanlainen ravinto ja siisteys. Yksi tallitoimintaan osallistuvista nuorista kävi esimerkiksi Perhekoti Toiskan ohjaajan kanssa lenkillä taluttamassa nuoren omaa hoitohevosta. Näin hevosen liikunnasta huolehtimisen myötä hoitui samalla sekä ohjaajan että nuoren liikunta ja mielenvirkistys. Tallitoiminta osoittautui haastattelujen perusteella olennaiseksi osaksi nuorten tavanomaista viikkoa. Toinen nuorista käy tallilla kaksi kertaa viikossa ja toinen päivittäin.

Seuratessani hoitajatiimin toimintaa ja muutoinkin nuorten toimintaa tallilla huomasin, että nuoret tiesivät, millaisia asioita heille tallilla kuuluu ja miten ne hoidetaan. Joitakin nuoria, esimerkiksi vasta vähän aikaa toiminnassa mukana olleita ohjaaja joutui hieman ohjaamaan työskentelyyn, mutta he tarttuivat annettuihin tehtäviin reippaasti. Haastattelemiini nuoret kertoivat vastuutehtäviinsä kuuluvan karsinoiden putsauksen, heinien jakoa, väkirehujen jakoa sekä muiden ruokien jakoa. Omien vastuutehtävien hoitaminen ja niiden olemassaolo tuntui molemmista nuorista mukavalta. Nuoret myös korostivat tehtävien hoitamisen tuntuvaan hyvälle saadessaan niiden myötä tehdä asioita hevosten hyvinvoinnin vuoksi. Toinen haastateltavista myös mainitsi, että joskus samojen hommien hoitaminen kerta toisensa jälkeen saattaa ärsyttää.

Vastuuhommien tekeminen tuntuu hyvältä, kun ne tehdään hevosen parhaaksi. Joskus ärsyttää tehdä samoja hommia aina. Teen ne vaan kuitenkin hammasta purren loppuun asti. N1

Ne tehdään, jotta hevosilla olisi hyvä olla, ja siksi ne tekee mielellään. On myös kiva kun on joku homma joka on täysin mun vastuulla. N2

Tallilla suorittamanani havainnointipäivänä yhden nuoren käyttäytymisestä näkyi, että hänellä oli huono päivä. Hän myös kertoi itse huonosta fiiliksestään. Tallitoi-

minnan edetessä nuori kuitenkin alkoi pikkuhiljaa osallistua innokkaammin toimintaan ja alkoi selvästi piristyä. Kysyessäni haastattelussa nuorilta tallitoiminnan vaikutuksista mielialaan, olivat molemmat sitä mieltä, että tallikäynti piristää ja mahdollinen paha olo muuttuu tallilla paremmaksi. Toinen haastattelemistani nuorista toi esille jälleen mielialan muutoksesta keskustellessamme tallikäynnin rentouttavan vaikutuksen. Haastateltava toi myös esille, ettei tallilla voi toimia vihaisena, sillä hevoset peilaavat ihmisten käyttäytymistä omaan käyttäytymiseensä. Tallilta saatu hyvänolon tunne tai mielialan kohoaminen näkyi molempien nuorten mielestä myös käyttäytymisessä koulussa ja muutoinkin arjessa positiivisesti.

Ahdistus helpottaa tallilla. Ihmiset ja hevoset saa hyvälle tuulelle. Tallikäynnin tuottama olo näkyy arjessa ja koulussa musta myös ulospäin. N1

Ahdistava olo muuttuu tallilla. Hevosten kans touhuaminen rentouttaa, eikä tallilla voi olla vihanen, kun hevonen peilaa sun käyttäytymistä. ... Tallikäynnin tuottama olo näkyy. ... Jos on hyvä tallipäivä oon myös koulussa ja muutenkin ilonen ja innostunut. N2

Havainnoidessani ei tullut ilmi, että nuoret olisivat tulleet käymään tallilla ”muuten vain”, mutta haastatteluista ilmeni, että molemmat haastateltavat piipahtivat silloin tällöin tallilla ilman sen kummempaa tarkoitusta. Syyksi osoittautui tallin rauhoittava vaikutus sekä tallilla olevat ihmiset ja eläimet.

Kyllä useinkin. Joskus on kiva mennä tallille rauhoittumaan. Turpeen tuoksu ja tallin äänet rauhoittavat. N2

Kyllä. Ihmisten ja hevosten takia. N1

Käydessäni Toiskan tallilla talven ja syksyn aikana muutaman kerran, oli ulkona melkein joka kerta kylmä. Tallilla myös vaatteet saattavat helposti sotkeentua tai alkaa haista ”tallilta”. Tallilla touhutessaan nuoret näyttivät olevan toimintaympäristöön nähden asiallisesti pukeutuneita; ylle oli puettu lämpimät vaatteet ja sotkeutumisalttiiseen ympäristöön sopivat vaatteet. Nuoret olivat selvästi myös kiinnittäneet vaatteiden mukavuuteen, eikä kenelläkään ollut esimerkiksi tiukkoja farkkuja jalassa. Nuorille siis näytti olevan tärkeää, että pukeutuminen oli sään- ja olosuhteiden mukaista.

Keskustellessamme haastattelutilanteessa nuorten kokemista ulkonäköpaineista toinen nuorista toi esille, ettei koe paineita ulkonäkönsä suhteen missään kun taas toinen kertoi kokeneensa elämässään, esimerkiksi kouluun mennessä niitä paljonkin. Molemmat olivat sitä mieltä, että ulkonäköasioita ei tallille mennessä tule mietittyä. Toinen haastateltavista kuitenkin kertoi, että kovilla pakkasilla todella paksua takkia on hieman arveluttanut pukea päälle, mutta hän kertoi sen myös osoittautuneen hyväksi valinnaksi muiden värjötellessä kylmissään. Keskustelun lomassa ilmeni toisen haastateltavista olevan ehdottomasti sitä mieltä, että tallitoiminnan avulla ihminen voi voittaa ulkonäöstään kokemansa paineet. Toinen haastateltava ei oikein osannut sanoa, oliko asioiden välillä yhteyttä.

Joskus tallille mennessä on nolottanut laittaa liian paksu toppatakki kun on näyttänyt paksulta. ... Tallitoiminta voi varmasti auttaa ihmistä hyväksymään itsensä ja auttaa ulkonäköpaineissa. N1

Ei mulla oo kouluun mennessä ulkonäköpaineita. Meen kouluun sen näkösenä kun satun olemaan. Jos joku hius ny törröttää niin saatan sen suoristaa, mutta en ota paineita. ... En mieti ulkonäköasioita tallille mennessäni. ... En mä oikeen osaa sanoa voiko tallitoiminta auttaa ihmistä hyväksymään itsensä, ehkä. N2

7.2 Koulunkäynti ja tulevaisuudensuunnitelmat

Havainnoidessani nuorten toimintaa Perhekoti Toiskassa ja Toiskan tallilla, kävi ilmi, että yhdellä nuorista on ollut jonkinlaisia ongelmia koulunkäynnissä. Muutoin en kuitenkaan havaintojeni perusteella saanut käsitystä nuorten koulunkäynnistä. Kysyessäni haastatteluissa nuorilta heidän koulussa kohtaamistaan ongelmista toinen nuorista toi esiin hänelle haastavan oppiaineen ja toinen kertoi, ettei juuri käynyt koulussa tunneilla, sillä häntä ei huvittanut ja hän koki opettajien esittämät kysymykset ahdistavina. Hän myös kertoi, ettei juuri puhu koulussa kohtaamistaan haasteista missään eikä hän nähnyt eroa siinä, otettiinko asiat puheeksi tallilla vai jossain muualla. Nuori, joka toi esille haasteellisen oppiaineen, mainitsi selviävänsä vaikeastakin koulupäivästä ajattelemalla illalla edessä mahdollisesti olevaa tallille menoa. Hän myös kertoi vaikeiden asioiden puheeksi ottamisen olevan helpompaa tallilla ja juttelevansa joskus mieltä painavia asioita myös hevosille. Nuori kuitenkin sanoi joskus jakavansa vaikeita asioita myös esimerkiksi ruokapöydässä.

Ei huvittanu mennä tunneille ja opettajien kyselyt ahdisti. ... En oikein puhu vaikeista asioita edes tallilla. ... Vaikeita asioita on aina yhtä vaikea ottaa esille. N1

Koulupäivästä selviää ajattelemalla, että illalla pääsee tallille. Puhun vaikeista asioista tallilla mutta joskus vaikka ruokapöydässäkin, kun kaikki kuuntelee. ... Tallilla oleminen rentouttaa, niin on helppo puhua vaikeista asioista. Joskus puhun hevoselle jos joku asia painaa mieltä. N2

Toinen nuorista toi haastattelussa esille läksyjen tekemisen olevan edellytys tallille pääsemiseen ja sanoi pyrkivänsä siihen, että ehtisi tehdä läksyt jo koulupäivän aikana, jotta koulun jälkeen olisi enemmän aikaa touhuta kaikkea muuta. Hän myös kertoi käyttävänsä usein tallille menemistä läksyjen tekemiseen motivoivana palkintona itselleen. Toinen nuorista kertoi, ettei tehnyt koulutehtäviään koskaan, ei edes sillä verukkeella, että läksyjen tekemisen jälkeen pääsee tallille.

En tehnyt oikeastaan koskaan läksyjä. N1

En tee mielellään läksyjä, tai teen ne jo koulussa jos ehdin, ku illalla on niin paljon muutakin tekemistä. ... Käytän useinkin tallille menemistä palkintona jos teen läksyt. Se auttaa. N2

Ollessani tutustumassa Toiskan tallin arkeen 4.10.2011, suunnitteli tallin työntekijä yhden nuoren kanssa yhden hevosen ruokintaa. Tavoitteena oli suunnitella hevosen ruoan vaihto siten, että se vaihtuisi eläimen kannalta mahdollisimman suotuisasti, pikkuhiljaa. Laskutoimituksen yhteydessä he pyörittivät paperilla murto-lukuja ja jakolaskuja. Nuori koki laskutoimituksen haastavaksi ja tarvitsi aikuisen tukea ongelman ratkaisuun ja jaksakseen keskittyä. Tästä havainnostani sain idean kysyä haastateltavilta nuorilta, millaisia oppitunneilla hyödynnettäviä taitoja talliympäristössä voisi heidän mielestään oppia. Toinen nuorista ei kokenut tallin töillä ja oppiaineilla olevan minkäänlaista yhteyttä. Toinen nuorista nosti kuitenkin esille hevosten ruokien annostelun, heinien punnitsemisen sekä turpeen kulutuksen tarkkailun kehittävän matemaattisia taitoja.

Tallilla on paljonki matemaattisia juttuja. Esimerkiksi turpeen kulutuksen tarkkailu, meneekö sitä liikaa vai vähän, heinän laittaminen ja oikeiden määrien laskeminen, ruokinta... N2

Kysyessäni nuorilta haastattelun lopuksi heidän tulevaisuudensuunnitelmistaan, molemmat mainitsivat hevosten ja/tai eläinten liittyvän niihin. Toinen nuorista oli kokenut eläinalan mielekkäämmäksi mahdolliseksi opiskelupaikaksi, kuin tämän hetkisen koulunsa, joka ei häntä hänen kertomansa enää kiinnostanut. Kysyttäessä nuori vielä kertoi, että Toiskan tallilla toimimisen myötä hän koki löytäneensä oikean, kiinnostavan alan itselleen. Toinen haastateltavista kertoi haluavansa tulevaisuudessa omia hevosia ja muita eläimiä.

Jos mä palaan kouluun niin vaihdan ainakin alaa. Johonkin eläinpuolelle ja haluan tallille töihin. N1

Haluan tulevaisuudessa kaks omaa hevosta, suomenhevosta ja jotain pienempiä eläimiä. Ehkä joskus tulevaisuudessa. N2

Toiskan tallilla on järjestetty myös koulusta ahdistuksen vuoksi pidemmällä sairauslomalla olevalle nuorelle niin sanottua ”työtoimintaa” hevostallilla muutama tunti päivässä. Ajatuksena Toiskan tallilla järjestettävässä työtoiminnassa on pitää nuori kiinni arjessa sekä aktiivisuuteen kannustaminen. Työtoiminnan avulla nuoren arjessa säilyy päivärytmi, hänelle on tarjolla motivoivaa tekemistä, nuori saa vastuuta ja valtaa kykyjensä mukaan ja hän on ”työpäivän” aikana myös jatkuvasti vuorovaikutuksessa jonkun kanssa. Nuoren pitkä sairausloma saattaisi muutoin johtaa esimerkiksi totaaliseen syrjäytymiseen ja aktiivisuuden vähentymiseen. Myös yksi perhekodin työntekijöistä kommentoi työtoimintaa siten, ettei ” ... *kenenkään ahdistus tai paha olo voi parantua omassa huoneessa makaamalla.*”

7.4 Vapaa-aika ja päihteet

Tutustuessani Toiskan tallin toimintaan, oli tallilla samana iltana hoitajatiimi, jonka teema oli sillä kertaa mukavan tallikämpän sisustamien tallissa vapaana olevaan karsinaan. Kaikki nuoret odottivat tiimin alkamista innoissaan ja yksi nuorista jopa viime hetkellä päätti vaihtaa koulun diskon hoitajatiimiin menemiseen. Jopa hoitajatiimin ohjaaja sanoi tämän olevan yllättävä, mutta positiivinen vaihdos.

Lisäsin haastatteluni loppuun vielä kohdan, jossa kartoitin haastattemieni nuorten mielipiteitä tallitoiminnan vaikutuksista päihteidenkäyttöön. Molemmat olivat sitä mieltä, että valintatilanteessa tallille meneminen voittaisi kylillä hengailun tai ”kosteaa illan”. Molemmat myös päätyivät siihen lopputulokseen, että tallitoiminnalla voidaan vähentää nuorten päihteidenkäyttöä.

Tallilla käyminen voittaa kyllä kylillä hengailun jos pitäis valita. ... Kyllä sillä varmaan voidaan vähentää päihteidenkäyttöä, kuitenkin ihmises-tä riippuen tietysti. N1

Jos vaihtoehtona on talli koko päivän mun vastuulla, niin valitsen mie-lummin sen kun kylillä hengaamisen. Se tuntuis hyvältä, että saa niin ison vastuun. ... Kyllä sillä voidaan vähentää nuorten päihteidenkäyt-töä. N2

8 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tässä luvussa pyrin löytämään tutkimustulosteni sekä kokoamani teorian pohjalta vastauksia tutkimuskysymyksiini. Olen jaotellut johtopäätösosion tutkimukseni tuloksista esille nousseiden teemojen mukaisesti, joita ovat hyvinvointi ja jaksaminen, opiskelumotivaatio ja oppiaineiden sisällöt, vastuu sekä vuorovaikutustaidot ja käyttäytyminen. On muistettava, että tutkimuksessani ilmi tulleita vaikutuksia ei voida kuitenkaan yleistää kaikkiin nuoriin, sillä on paljon nuoresta kiinni, miten hän toiminnan kokee ja miten hän siihen suhtautuu. Myös toimintaympäristöllä on suuri vaikutus toiminnan toteuttamiseen ja vaikuttavuuteen. Tutkimusmateriaalini ollessa näinkin suppea, ovat esittämäni johtopäätökset vain suuntaa-antavia. Tallitoimintaan osallistuneista nuorista suurin osa oli ollut mukana tallitoiminnassa useita vuosia, joten tutkimukseni tulokset ja esittämäni johtopäätökset eivät ole saavutettavissa hetkessä. Tulokset ovat hyvin riippuvaisia ohjaajan ja nuoren vuorovaikutuksesta, nuoresta itsestään, toimintaympäristöstä ja käytetyistä menetelmistä.

Hyvinvointi ja jaksaminen. Tunne omasta hyvinvoinnista luo perustan jaksamiselle, joten sen tukeminen on erityisen tärkeää. Tutkimukseni tuloksista nousee vahvasti esille tallitoiminnan positiiviset vaikutukset nuoren hyvinvointiin ja jaksamiseen arjessa sekä koulussa. Tallitoiminnan vaikutuksia hyvinvointiin on tutkittu melko paljon ja tästä syystä myös oletin tutkimukseni tulosten osoittautuvan samansuuntaisiksi. Tallitoiminnan tuottama hyvinvoinnin parantuminen ja parempi koulussa jaksaminen nousivat tutkimustuloksistani esille useassakin eri kohdassa.

Tallitoiminnalla voidaan tutkimustulosteni mukaan vaikuttaa positiivisesti nuoren mielialaan ja itseluottamukseen tarjoamalla nuorelle onnistumisen kokemuksia ja ympäristön tuottamia elämyksiä. Talliympäristössä toimiminen voi auttaa nuorta myös voittamaan mahdollisia ulkonäköpaineita. Ulkonäköpaineiden voittaminen tai niiden lieventyminen vähentää muun muassa stressiä koulussa, jolloin nuorella riittää enemmän psyykkistä energiaa koulussa jaksamiseen.

Nuori tarvitsee kuormittavalle koulunkäynnille myös vastapainoa jaksakseen arjen keskellä. Tutkimukseni perusteella tallitoiminta tarjoaa nuorelle mahdollisuuden rentoutumiseen, stressin lievittämiseen sekä mielekkääseen vapaa-aikaan. Mielekkään vapaa-ajan voidaan katsoa olevan yksi ehdottomasti keskeisimmistä teki-

jöitä nuorten arjen hyvinvoinnin kannalta (Myllyniemi 2009, 3). Vastapainoa ras-
kaalle koulunkäynnille haetaan nykyään yhä enemmän päihteistä. Haastattelemi-
nuoret olivat kuitenkin sitä mieltä, että tallitoiminnan tarjoama mielekäs vastapaino
koulunkäynnille voi vaikuttaa nuoren päihteidenkäyttöön ehkäisemällä tai edes
vähentämällä sitä.

Tulosten perusteella mieltä painavia asioita on joissain tapauksissa helpompi käsi-
tellä ja ottaa puheeksi rentouttavassa ja turvallisessa talliympäristössä. Tallitoi-
mintaa ohjaavat aikuiset ovat aina ammattilaisia, joita sitoo työssään vaitiolovelvol-
lisuus. Nuorten vapaa aikaa käsittelevässä tutkimuksessa ”Aika vapaalla – Nuor-
ten vapaa-aikatutkimus” tuodaan esille, että vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvan
henkilön kanssa nuoren ei tarvitse pohtia luottamukseen liittyviä kysymyksiä sa-
malla tavalla kuin esimerkiksi ystäville tai läheisille avauduttaessa. Tämä saattaa
edesauttaa huomattavasti vaikeiden asioiden puheeksi ottoa (Myllyniemi 2009,
59). Jotta tallitoiminta olisi vaikuttavaa ja päästäisiin parhaisiin mahdollisiin tulok-
siin, on ohjaajan erityisen tärkeää tuoda nuorille esille häntä sitovan vaitiolovelvol-
lisuuden

Nuoren on viimeistään peruskoulun loppupuolella opittava huolehtimaan omasta
itsestään, sillä usein nuoren itsenäistyminen alkaa konkreettisesti hänen muutta-
essa pois kotoa ammatillisten tai lukio-opintojen perässä. Omasta hyvinvoinnista
huolehtiminen kokonaisvaltaisesti auttaa nuorta myös jaksamaan arjessaan ja
opiskeluissaan paremmin. Tallitoiminnasta löydettävät eläinten hyvinvoinnista huo-
lehtimiseen liittyvät elementit ovat kaikki, kuten riittävä lepo, liikunta, ravinto, mie-
lekäs toiminta, myös jokaisen ihmisen hyvinvoinnin kannalta tärkeitä elementtejä.
Tallitoiminta tarjoaa nuorelle kokemuksen hyvinvoinnista huolehtimisen tärkeydes-
tä ja siihen liittyvistä asioista ja sitä kautta hän saa siitä parhaimmassa tapaukses-
sa myös paljon eväitä omasta hyvinvoinnista huolehtimiseen. Omasta hyvinvoin-
nista huolehtimisesta seuraava hyvän olon tunne antaa nuorille voimaa myös kou-
lusta selviytymiseen.

Opiskelumotivaatio ja oppiaineiden sisällöt. Opiskelu perustuu hyvin pitkälti
asioiden harjoitteluun oppitunneilla ja kotona tehtävien harjoitusten, eli läksyjen
myötä. Läksyjen tekeminen ja oppitunneilla istuminen saattaa joskus olla nuorelle
hyvin haasteellista. Tutkimustulosteni perusteella tallitoiminnan avulla voidaan kui-

tenkin vaikuttaa positiivisesti nuoren opiskelumotivaatioon sekä koulupäivistä selviytymiseen. Tallitoiminnan tuottaman hyvän olon sekä koulun jälkeen mahdollisesti odottavan tallille menon avulla nuori voi selvitä kunnialla haastavastakin koulupäivästä. Tulokset osoittivat tallitoiminnan myös motivoivan nuoria kotitehtävien tekemisessä; Nuori voi käyttää tallille menoa motivoidakseen itseään läksyjen tekkoon. Läksyjen hoitaminen huolellisesti voi olla myös automaattinen edellytys tallille menoon. Näin nuori saa mielekkään palkkion epämiellyttävän tehtävän hoitamisesta. On kuitenkin muistettava, että läksyjen teon epämielikkyyttä tai tallitoiminnan tuottamaa mielekkyyttä ei voida yleistää kaikkiin nuoriin.

Tallilla toimittaessa saattaa eteen tulla myös useita ratkaistavia ongelmia. Esimerkiksi tutkimukseni tulososiossa esille tulleessa hevosen ruokinnan muokkaamisessa on oltava hyvin tarkka ja johdonmukainen. Koulussa menestymisen kannalta tärkeiden ongelmanratkaisutaitojen ohessa samalla kehittyvät myös nuoren matemaattiset taidot; täytyy miettiä kuinka kauan edellinen ruoka riittää ja miten saadaan pikkuhiljaa lisättyä tietty määrä uutta ruokaa edellisen sekaan, jotta esimerkiksi annoksen ravintoarvot ovat oikeat. Talliympäristössä eteen tulevat ongelmat eivät aina ole hetkessä ratkaistavissa eikä toiminta aina mene suunnitelmien mukaan, jolloin nuori oppii myös paremmin sietämään pettymyksiä.

Tutkimukseni tuloksista ilmeni, että tallitoiminta oli tarjonnut nuorille myös haaveita ja tavoitteita tulevaisuuteen: työllistyminen hevosalalle ja omien eläinten hankinta tulevaisuudessa. Joku oli jopa löytänyt tallitoiminnan myötä itselleen mielekkään alan opiskella tulevaisuudessa, kun aiempi valinta ei tuntunutkaan oikealta. Tulevaisuudensuunnitelmat ja haaveet ovatkin arjessa kantava voima, jokin mitä kohden pyrkiä ja minkä avulla jaksaa eteenpäin.

Vastuu. Edellisessä teemassa esille tullut kotitehtävistä huolehtiminen parantaa myös nuoren vastuuntuntoisuutta. Myös talliympäristössä itsessään on paljon asioita, joita nuori voi saada vastuulleen. Nuorelle osoitetuista vastuutehtävistä huolehtiminen sekä omasta toiminnastaan vastuussa oleminen talliympäristössä on olennainen osa toimintaa. Tutkimukseni tuloksista nousi vahvasti esille nuorten sitoutuneisuus tallitoimintaan ja sitä kautta omien vastuutehtävien vastuuntuntoinen hoitaminen. Se, että nuoret saavat osallistua tallin askareisiin ja että heidän vastuulleen annetaan erilaisia tehtäviä osoittaa nuorelle, että häneen luotetaan ja

hänen panostaan arvostetaan. Nuoret kokivatkin vastuutehtävien suorittamisen tuottavan hyvää oloa ja mielihyvää. Nämä positiiviset kokemukset talliympäristössä vastuullisuuden lisäämisen lisäksi vaikuttavat myös nuoren positiivisen minäkuvan kehittymiseen. Itsetunto ja usko omiin kykyihin kasvavat, mikä puolestaan edesauttaa nuorta selviytymään hänen koulumaailmassa kohtaamistaan haasteista.

Tutkimuksessani tuli vastuutehtävien mielekkyydestä huolimatta esille myös, että joskus samankaltaisten tehtävien tekeminen kerta toisensa jälkeen tuntuu ikävältä. Talliympäristössä nuoret kuitenkin oppivat, että asiat, esimerkiksi karsinan siivoaminen on saatettava loppuun, jotta hevonen pääsee yöksi puhtaaseen talliin tai jotta nuori saa tehtävän suoritettuaan tehdä jotain kivaa, kuten ratsastaa. Tämä auttaa nuoria ymmärtämään, että saavuttaakseen jotain, kuten tässä esimerkissä päästäkseen ratsastamaan, on sen eteen joskus hieman ponnisteltava.

Vuorovaikutus ja käyttäytyminen. Ihminen, kuten nuorikin, on jatkuvasti vuorovaikutuksessa ympärillä olevien ihmisten kanssa. Mikäli nuori on arka, tai muutoin vuorovaikutus muiden ihmisten kanssa on hänelle haasteellista, vaikuttaa se luultavasti hänen elämäänsä monella tapaa; ihmis- tai ystävyysuhteiden muodostaminen vaikeutuu, uusien ihmisten kohtaaminen tuottaa paineita, selviytyminen työelämässä tulee olemaan vaikeaa tai pahimmassa tapauksessa nuori syrjäytyy sosiaalisesti ja kokee itsensä hyvin yksinäiseksi. Tutkimukseni tulokset osoittivat, että talliympäristössä uusien ihmisten kohtaaminen ja heihin tutustuminen on helpompaa kuin esimerkiksi koulussa. Positiiviset ja onnistuneet vuorovaikutuskokemukset talliympäristössä antavat nuorelle itsevarmuutta ja keinoja vuorovaikutukseen arjessa ja koulussa ympärillä olevien ihmisten kanssa. Talliympäristön rentouttava vaikutus ihmiseen, toiminnallisuus ja sen tarjoama yhteinen puheenaihe auttavat arkaakin nuorta ottamaan kontaktia ja tutustumaan uuteen ihmiseen.

Nuoren haasteellinen käyttäytyminen saattaa olla merkki ongelmista koulussa tai toisaalta aiheuttaa siellä ongelmia. Talliympäristö asettaa nuorelle raamit käyttäytymiseen ja siellä toimimiseen. Mikäli ongelmallista käyttäytymistä ilmenee, saa nuori saman tien palautteen eläimen emotionaalisten vastareaktioiden muodossa (ks. luku 3.4). Tutkimustuloksistani selviää jopa, että tallitoiminta on auttanut nuorta muuttamaan väkivaltaista käyttäytymistään parempaan suuntaan. Talliympäris-

tössä niinkin isojen eläinten, kuin hevosten kanssa toimittaessa tulee olla tarkkana. Sääntöjen noudattaminen talliympäristössä oli tutkimukseni mukaan nuorille selvää ja helppoa, sillä he tiesivät niiden olevan laadittu eläinten hyvinvoinnin vuoksi. Tutkimuksessa tuli myös esille, että hevonen peilaa ihmisen käyttäytymistä omaan käyttäytymiseensä, tämän vuoksi hevosten kanssa on toimittava rauhallisesti.

Koulut ovat yleensä suuria yksiköitä, joten kaikkien hyvinvoinnin ja opintojen sujumisen kannalta on tärkeää, että kaikki noudattavat yleisiä käyttäytymissääntöjä sekä koulun asettamia järjestyssääntöjä. Talliympäristössä sääntöjen noudattaminen antaa nuorelle käsityksen siitä, miksi säännöt ovat olemassa, mikä puolestaan auttaa heitä hyväksymään ne ja noudattamaan niitä myös koulussa.

9 POHDINTA

Kaiken kaikkiaan tutkimukseni onnistui mielestäni hyvin ja saamani tulokset olivat sen suuntaisia, kuin kuvittelin teoriaan perehtymisen pohjalta niiden olevankin. Tiukalla aikataululla toteuttamani haastattelut aiheuttivat sen, että en ehtinyt paneutua haastattelukysymysten laadintaan ehkä niin tarkasti kuin olisin halunnut. Nuoria olisi ehkä myös pitänyt hieman enemmän johdatella haastattelun teemoihin. Koen kuitenkin, että sain tutkimuskysymykseeni vastauksia. Jatkossa olisikin hyvä lähteä saamieni suuntaa antavien tutkimustulosten kautta tutkimaan aihepiiriä vielä syvällisemmin, sillä tallitoiminnalla voidaan tulosteni perusteella olevan selvästi vaikutusta nuoren koulunkäyntiin.

Haasteelliseksi tutkimuksessani koin aiheen rajaamisen, eli sen hahmottamisen, mitkä havainnoimani ja haastatteluista ilmi tulleet seikat ovat juuri nuoren koulunkäynnin kannalta merkityksellisiä. Tätä osaltaan vaikeutti myös se, ettei tallitoiminnan ja koulunkäynnin yhteyksiä ole aiemmin juurikaan tutkittu, jolloin minulla ei ollut tietoa siitä, millaiset teemat erityisesti nousevat tutkimustuloksissa esille. Loppujen lopuksi kuitenkin kaikki vaikuttaa kaikkeen ja päädyin siihen ratkaisuun, että käytän mieluummin ”liikaa” materiaalia kuin rajaan pois jotain sellaista, joka saattaisi mielestäni olla tutkimuskysymyksen kannalta välittömästi tai välillisesti merkittävää. Koen, että tällaisessa muodossaan tutkimuksessa on aiheen kannalta oleelliset tiedot esiteltynä.

Haasteeksi osoittautui myös kohderyhmä, jolle haastattelun suuntasin. Itselläni ei varsinaisesti ole kokemusta nuorten kanssa työskentelystä, joten havainnoinnin tueksi ajattelemani tutkimusmenetelmän valinta aiheutti hieman hankaluuksia. Alun perin tarkoitukseni oli luoda nuorille suunnattu avoin kyselylomake, johon he olisivat saaneet vastata omalla ajallaan kaikessa rauhassa. Yhteistyökumppanini kanssa kyselylomaketta väänneltyämme ja käänneltyämme totesimme, että nuoret eivät ehkä tulisi vastaamaan lomakkeeseen, eikä heitä voi tietysti siihen myöskään pakottaa. Myös lomakkeen kysymysten muotoilu ymmärrettäväksi osoittautui haasteelliseksi. Päädyimmekin melko tiukalla aikataululla vaihtamaan aineistonkeruumenetelmäksi haastattelun, mikä tuntui heti haastattelurunkoa suunnitellessani

paremmalta ja toimivammalta vaihtoehdolta. Haastattelun avulla koen saaneeni nuorilta riittävästi materiaalia tutkimukseni kannalta.

Sosiaalialan ammattilaisen näkökulmasta katsottuna tutkimustulokset olivat erittäin mielenkiintoisia nuorten ongelmien ja haasteiden lisääntyessä jatkuvasti. Nuorten motivoimiseksi opiskeluun ja aktivoimiseksi on kehitetty monia erilaisia menetelmiä, kuten työpajatoimintaa ja Seinäjoella vuonna 2008 toteutettu Homma hanskkaan –projekti, jonka tarkoituksena oli löytää keinoja nuorten tukemiseen syrjäytymisen ehkäisemiseksi esimerkiksi koulunkäyntiä tukemalla (Suikkanen 29.10.2011). Sosionomi (AMK) on mielestäni juuri sellainen rinnalla kulkija, joka osaltaan voisi olla mukana nuoren elämässä tukien esimerkiksi hänen koulusta selviytymistään erilaisia menetelmiä käyttämällä ja suunnittelemalla tai ohjaamalla nuorta tarvittavien palveluiden, kuten tallitoiminnan piiriin.

Sopivaa työskentelymuotoa mietittäessä on aina otettava huomioon, että eläinavusteinen työskentely, samoin kuin mikä tahansa muukin työskentely, ei sovi kaikille. Toiminnan toteuttamisen esteenä saattaa olla asiakkaan tausta, terveydentila, elämäntilanne tai aikaisemmat kokemukset eläimistä. Eläimet saattavat myös aiheuttaa joillekin stressiä (Green Care, 5). Kuten jo teoriaosuudessa toin esille, on toimintaympäristön oltava turvallinen ja eläinten toimintaan sopivia, jotta työskentelyssä päästäisiin parhaimpaan mahdolliseen tulokseen.

LÄHTEET

- Ammatillisten perhekotien liitto ry. [Verkkosivu]. [Viitattu 19.4.2012]. Saatavana: <http://apkl.fi/sijaishuollosta/>
- Eläimet hoitajina. 2007. Lapsen maailma 10/2007, 37.
- Green Care Finland ry. [Verkkosivu]. [Viitattu 19.4.2012]. Saatavana: <http://www.gcfinland.fi/home.seam?homelink=true>
- Heikkilä, K., Kirveennummi, A., Kivinen, T., Partanen, U., Rantamäki-Lahtinen, L., Soini, K. & Yli-Viikari, A. 2009. Green Care: Terveyttä ja hyvinvointia maatilalta. Tampere: MTT.
- Hemminki, A. Avioero Pohjanmaalla: Kirjoittajien kokemuksia avioeron syistä ja yhteisön tuesta avioeron jälkeen. Artikkelit. Julkaisematon.
- Hirsjärvi, S & Remes, P & Sajavaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita. Keuruu: Tammi.
- Huhtala, M. Lilja, K. 2008. Ongelmalliset oppijat. Opetushallitus moniste 6/2008 www.oph.fi/julkaisut/2008ongelmalliset_oppijat.pdf
- Hyvätti, N. 2009. Ohjat omiin käsiin: Hevonen lastensuojelun sosiaalityön tukena. TS-Yhtymä Oy / Digipaino: Suomen ratsastajainliitto ry.
- Hämäläinen, J. 1999. Johdatus sosiaalipedagogiikkaan. Kuopio: Kuopion yliopiston painatuskeskus
- Hämäläinen, J & Kurki, L. 1997. Sosiaalipedagogiikka. Porvoo: WSOY.
- Kannas, L., Välimaa, R., Liinamo, A. & Tynjälä, J. 1995. Oppilaiden kokemuksia kouluviihtyvyydestä ja kuormittuneisuudesta sekä koulukiusaamisesta Euroopassa ja Kanadassa. Teoksessa L. Kannas (toim.) Koululaisten kokema terveys, hyvinvointi ja kouluviihtyvyys. Opetushallitus Helsinki.
- Kurki, L., Nivala, E. & Sipilä-Lähdekorpi, P. 2006. Sosiaalipedagoginen sosiaalityö koulussa. Finn Lectura: Helsinki.
- Kuronen, I. 2010. Peruskoulusta elämänkouluun: Ammatillisesta koulutuksesta syrjäytymisvaarassa olevien nuorten aikuisten tarinoita peruskoulusuhteesta ja elämänkulusta peruskoulun jälkeen. [Verkkojulkaisu]. Jyväskylän yliopisto, koulutuksen tutkimuslaitos. [Viitattu 2.4.2012]. Saatavana: <https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/37594/978-951-39-3890-1.pdf?sequence=1>
- Kuula, R. 2000. Syrjäytymisvaarassa olevan nuori koulun paineessa. Koulu ja nuoren syrjäytyminen. N:o 61. Joensuu yliopiston kasvatustieteellisiä julkaisuja. Joensuu: Joensuun yliopisto.

- Lindh, R. & Sinkkonen, H-M. 2009. Koulusta selviytyminen: Opettajan ja oppilaan yhteinen haaste. Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press Oy Yliopistokustannus, HYY Yhtymä.
- Linno, O. 2003. Sosiaalinen ja toiminnallis-terapeuttinen työ nuorten kanssa. Turku: Turun ammattikorkeakoulu.
- MLL, vanhempainnetti. Ei päiväystä. Huoli nuoren koulunkäynnistä. [Verkkosivu]. [Viitattu 30.9.2011]. Saatavana: http://www.mll.fi/vanhempainnetti/tietokulma/koulu/ylakouluelamaa/huoli_nuoren_koulunkaynnista/
- Myllyniemi, S. 2009. Aika vapaalla: Nuorten vapaa-aikatutkimus 2009. Helsinki: Nuorisosiain neuvottelukunta.
- Mönkkönen, K., Nurro, M. & Väisänen, R. 1999. Sosiaalipedagogiikan käytännön sovelluksia. Opetusjulkaisu 4/1999. Kuopio: Yliopiston painatuskeskus.
- Perhekoti Toiska. Ei päiväystä. [Verkkosivu]. [Viitattu 6.10.2011]. Saatavana: <http://www.perhekotitoiska.fi>
- Rautionmaa, H. 31.10.2011. Vuorovaikutustaidot lisäävät nuorten hyvinvointia. [Verkkootikkeli]. EVL, Kirkon tiedotuskeskus. [Viitattu 12.2.2012]. Saatavana: <http://evl.fi/EVLUutiset.nsf/0/7D1145F9B94A6A11C225793A0046FB33?opendocument&lang=FI>
- Ruohotie, P & Kahelin, A & Kleemola, J. 1981. Oppilaiden opiskelumotivaatio: Tutkimus opiskelumotivaatiota heikentävistä ja lisäävistä tekijöistä peruskoulun yläasteella: Perehtyminen motivaation teoreettisiin perusteisiin ja ikisempiin tutkimuksiin. Etelä-Pohjanmaan kesäyliopiston julkaisusarja 3/1981.
- Seppälä, E. Ei päiväystä. Tapa toimia talliyhteisössä. [Verkkajulkaisu]. [Viitattu 7.2.2010]. Saatavana: <http://www.hevostoiminta.net/19>
- Suikkanen, A. 29.10.2008. Homma hanksaan: Nuorten syrjäytymiskiirteen katkaiseminen. [Ppt-esitys]. STM [Viitattu 18.2.2012]. Saatavana: http://www.vlkunto.fi/koulutus/aikaisemmat/seinajoki%202008-10/Nuorten%20syrjaytymiskiirteen%20katkaiseminen_%20Asko%20Suikkane n.pd
- Soukka, M. 2007. Sosiaalipedagoginen hevostoiminta - mitä ja kenelle tarkoitettua toimintaa? Pilke 1/2007. [Verkkolehtiartikkeli]. [Viitattu 10.4.2011]. Saatavana: <http://www.talentia.fi/files/2767/MicrosoftWord-PILKE1-2007-final.pdf>
- Terävä, A. 2007. Katse korvien väliin – sosiaalipedagoginen hevostoiminta. RATKES 4/2007, 6-11.
- Toiskan talli: Yhteisöllisiä Lastensuojelupalveluita tarjoava maatilaympäristö. Ei julkaisuaikaa. Esite.

Täysi-ikäisyyden kynnyksellä olevat nuoret syrjäytymisvaarassa. 3.5.2011. [Verkkosivu]. Punainen Risti. [Viitattu 11.10.2011]. Saatavana: http://www.redcross.fi/ajankohtaista/uutiset/fi_FI/nuoret_syrjaytymisvaarassa/

Vehviläinen, J. 1999. Muukalaisia koulutusparatiisissa. Teoksessa M. Kuorelahti & R. Viitanen (toim.). Holtittomasta hortoilusta hallittuun harhailuun: Nuorten syrjäytymisen riskit ja selviytymiskeinot. NUORAn julkaisuja 14. Helsinki: Mannerheimin Lastensuojeluliitto, 197–205.

Yli-Viikari, A., Lilja, T., Heikkilä, K., Kirveennummi, A., Kivinen, T., Partanen, U., Rantamäki-Lahtinen, L & Soini, K. 2009. Maa- ja elintarviketalous 141: Green Care – terveyttä ja hyvinvointia maatilalta.. Tampere. Tampereen Yliopistopaino Juvenes Print Oy.

LIITTEET

LIITE 1: Haastattelurunko

Haastattelurunko: Nuoren koulunkäynnin tukeminen tallitoiminnan avulla

1. Onko tallilla käyminen olennainen osa ”normipäivääsi tai –viikkoasi”?
2. Miten koet tallilla käymisen vaikuttavan mielialaasi? (esim. jos tallille mennessä ahdistaa, muuttuuko olotila tallilla?)
 - Mistä luulet muutoksen johtuvan?
 - Näkyykö tallikäynnin tuottama olotila koulussa tai muutoin arjessasi?
3. Millaisia haasteita, ongelmia tai vaikeuksia olet koulussa kohdannut?
 - Puhutko vaikeista asioista tallilla? Onko siis sanonnassa ”hevosenlantaterapia” perää?
 - Koetko, että vaikeista tai mieltä painavista asioista on helpompi puhua tallilla?
4. Onko sinulla tallilla ns. vastuutehtäviä?
 - Millaisia ne ovat?
 - Miltä niiden tekeminen tuntuu?
5. Käytkö tallilla muuten vain, ilman sen suurempaa tarkoitusta?
 - Miksi?
6. Minkälainen oppija olet mielestäsi? (tekemällä, näkemällä, teoriaa lukemalla..)
 - Oletko oppinut tai oivaltanut tallilla jotain, mitä et ole koulussa osannut? (Esim. matemaattiset taidot hevosen ruokintaa suunniteltaessa tai ympäristöpilliset tiedot/taidot talliympäristössä touhutessa)
7. Miltä läksyjen tekeminen tuntuu?
 - Käytätkö tallilla käymistä esimerkiksi palkintona motivoitaksesi itseäsi läksyjen tekemiseen tai teetkö läksyjä tallilla?
8. Vaikuttaako tallilla käyminen mielestäsi päihteiden käyttöön?
 - Miten tämä näkyy? Vaihtuuko esimerkiksi kostea ilta tai kylillä hengäminen tallille menoon?
 - Voidaanko tallitoiminnalla ehkäistä päihteidenkäyttöä?

9. Onko tallitöiden ohessa helpompi tutustua uusiin ihmisiin tai onko helpompi jutustella sellaisten ihmisten kanssa, joita et entuudestaan tunne hyvin?

- Jos on, mistä se voisi johtua?

10. Millaisia yleisiä käyttäytymissääntöjä tallilla toimimiseen kuuluu?

- Tiedätkö, mihin säännöt perustuvat tai miksi ne ovat olemassa?
- Toimitko näiden sääntöjen mukaan?

11. Millaisia vuorovaikutustaitoja eläinten kanssa touhuaminen voi opettaa tai olet oppinut tallilla käydessäsi?

- Voiko näitä taitoja hyödyntää myös ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa?

12. Onko sinulla tai onko sinulla ollut paineita ulkonäkösi suhteen? (esim. vaatteet, meikit, paino)

- Mietitkö näitä asioita tallille mennessäsi? Liittyykö tallilla käymiseen ulkonäköpaineita?
- Koetko, että tallilla käyminen ja eläinten kanssa touhuaminen voi auttaa ihmistä hyväksymään oman itsensä paremmin sellaisena kuin on?

13. Millaisia tulevaisuudensuunnitelmia sinulla on?

14. Haluatko sanoa jotain muuta aiheeseen liittyen tai aiheen sivusta? Jäikö jotain kysyttävää?

- Millaisia ajatuksia kysymyksiin vastaaminen herätti?

KIITOS!